Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 27 июнь 1974 йил, пайшанба • № 149 (15.929). • Баҳоси 2 тийин.

Июнь — ғўза парваришида ҳал қилувчи зарбдор ой. Ниҳолларини агротехника талаблари асосида яхши парвариш қилиб шода-шода гул ва кўсаклар ҳосил қилган деҳқон кузда ютади, улкан хирмон кўтаради. Механизатор эса ана шу фронтда етакчи кучдир. Ҳосил тақдири унинг қўлида. Деҳқончиликдаги бу омилларни яхши англаб, унга риоя қилаётган Тошкент область, Янгийўл районидаги «Интернационал» колхози заршунослари ғўза парваришини шу кун талаблари асосида ташкил этганлар. Ғўза парваришида колхознинг 9-бригада деҳқонлари пешқадамлик қилишяпти. Уларнинг мақсади, — 80 гектар ерда 40 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришдир. Суратларда: (юқорида) шу бригаданинг моҳир механизатори Абдусамат Хўжамов, (пастда) бригадада ғўза қатор ораларини культивация қилиш пайти акс эттирилган.

А. ТЎРАЕВ фотолари.

ҲАР ҚАТРА СУВ ҲИСОБДА БЎЛСИН!

ПЕШҚАДАМЛАР ДАЛАСИДА

ДЕҲҚОН МАСЪУЛИЯТИ

Искандар ДЎСОВ,
Хоразм область Боғот районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Наримонов номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

СУВ ВА ҒЎЗА! Ҳозир деҳқонларнинг диққат-эътибори шунга қаратилган. Боиси — сув пахтадан юқори ҳосил етиштириш, кўсакларни эртароқ очилтириб олиш, сортни яхшилашда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Ғўза суғоришнинг ўзига хос ҳислатлари бор. Экин вақтида суғорилмаса, ҳосил мўл бўлмайди, нормадан ортиқча сув берилса, ўсимлик ғовлаб кетади, бир-бирига соя ташлаб, иссиқлик ва қуёш нуридан яхши баҳраманд бўлолмайди. Оқибатда ҳосил нишоналари, хусусан, шоналар тўкилиб кетади, ўсимлик кеч гулга киради, кўсакларнинг очилиши кечикади, пахта кутилганча тарози босмайди.

Деҳқоннинг бурчи — ҳар икки кўринишга йўл қўймаслик, ғўзаларни энг яхши агротехника муддатида қондириб суғоришдан иборат. Пайкалларга сув таралаётган пайтда тупроқ тузилиши, обҳаво ва иқлим шароити, сув ресурслари, айниқса ўсимликнинг сувга бўлган эҳтиёжи тўла ҳисобга олиниши лозим. Сув кўп бўлса-ю, деҳқон исрофгарчиликка йўл қўйса, бундан ҳосилга фақат путур етади. Сув оз бўлса-ю, ундан оқилона фойдаланилса, экин чанқатиб қўйилмаса, бундан фақат фойда кўрилади, ғўзалар яхши ўсиб, ривожланиб, пахтадан катта хирмон кўтарилади.

Одатда, чигит ернинг табиий намига ундириб олинади. Ниҳоллар тупроқ юзасига чиққан кундан бошлаб сув талаб қилади, унинг сувга бўлган эҳтиёжи шоналаш, гуллаш ва кўсаклаш даврида айниқса ортади. Пахтачиликда ҳозир айнан шундай босқичга кирдик. Ғўзалар чанқаяпти. Лекин сув кам. Масалан, Хоразм воҳаси пахтакорларини сув билан таъминлаб келаётган Амударёнинг суви ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан деярли эллик процент оз. Бундай шароитда нолиб ўтиришга ҳеч ҳожат йўқ. Сабаби, бошқа иншоотларда ҳам аҳвол бундан яхши эмас. Модомики шундай экан, оз сув билан ҳамма майдонлардаги ғўзаларни қондириб суғориш чораларини кўриш ҳаммамизнинг шарафли ишимиздир.

Колхозимизда ғўзаларни суғоришни қуйидаги тартибда ташкил этдик. Мутахассисларимиз ҳар бир пайкалнинг тупроқ тузилиши, сизот сувнинг юза ёки паст жойлашганини яна бир карра аниқлаб чиқдилар. Уларнинг тавсияси асосида ўсимликнинг ҳолатини ҳисобга олиб, бригадалараро навбатлаб суғориш усулини жорий этдик. Сизот сув ўта паст жойлашган, ғўзаларнинг сувга бўлган эҳтиёжи ортган пайкалларнинг ғўзаларини биринчи галда суғоряпмиз. Сизот сув юза жойлашган, ғўзалар ундан озми-кўпми баҳра олиб турган пайкалларга иккинчи галда сув тараяпмиз. Фавқулодда чора кўриш зарур бўлган пайкаллардаги ғўзаларни эса табақалаб суғоряпмиз. Шундай қилиб, ҳозирга қадар 2000 гектар майдондаги ғўзаларни бир марта, 500 гектар ернинг ғўзасини икки марта суғордик. Яқин кунларда иккинчи суғоришни тугаллаймиз.

Ҳозир ғўзалар дуркун ўсиб, ёппасига ҳосил тугяпти. Бундай кезда илдизлар жойлашган тупроқ қатлами доимо нам ҳолда сақланиши керак. Акс ҳолда ривожланиши сусаяди. Бунга йўл қўймаслик учун эгат оралатиб суғориш усулини ҳам қўлламоқдамиз. Эгатлар бошига чиритилган гўнг ёки қўй қийи сепилиб сув таралса, самарадорлик юқори бўлади. Сув тупроқ қатламига чуқур сингади, органик ўғит сувни парланишдан сақлайди, демак, ердан нам кўтарилмайди. Бу эса ғўзаларнинг мижозига мос келади. Қолаверса, шу йўл билан ғўзалар қўшимча озиқлантирилади.

Нормадан ортиқ берилган сув тупроқнинг мелиоратив ҳолатини ёмонлаштиради, исрофгарчиликка олиб келади. Шунинг учун беистисно, ҳамма пайкаллардаги ғўзаларни аниқ норма бўйича, белгиланган муддатда суғориш керак. Ўсимликни сувхўр қилиб қўйиш ҳам мақбул эмас. Ҳарорат тобора кўтарилиб боряпти, июль ойида янада қаттиқроқ иссиқ бўлиши мумкин. Бундай пайтда ғўзаларни тунда суғориш яхши натижа беради. Вазифа — кундузги суғоришни сира сусайтирмаган ҳолда, тунги суғоришни кучайтиришдан иборат. Биз вазиятни ҳисобга олиб, уста деҳқонлардан 76 кишини сувчиликка қўйдик. Кундузги сувчиларга 0,7-0,8 гектар, тунги сувчиларга 0,5 гектар норма белгиладик. Суғоришда сифат масаласини биринчи ўринга қўйдик. Ҳар кеча-кундузда ўртача 85-86 гектар майдондаги ғўзалар қондириб суғорилмоқда.

Баъзан сув танқислиги ҳақидаги нолишларни эшитиб ажабланасан, киши. Сув камоблиги рост, ундан ҳеч ким кўз юмаётгани йўқ. Лекин нолишлардан нима фойда? Сув танқислигини ўзимиз бартараф этмасак, ким бартараф этади? Ақл-заковот билан иш тутайлик, оз сув билан катта майдонларнинг ғўзаларини суғориш чораларини кўрайлик. Сув муаммоси биринчи даражали аҳамият касб этаётган бир паллада баъзан исрофгарчиликка йўл қўйилаётганидан ҳам кўз юма олмаймиз. Айрим сувчилар, миробларнинг бепарволиги туфайли сув йўллар, зовурларга оқиб ётибди, бундай ачинарли ҳол айниқса тунда кўпроқ юз беряпти. Ҳар литр сув ҳисобда бўлиши, ундан ишнинг кўзини билиб фойдаланиш лозим.

БИЗНИНГ хўжалигимизда ҳам сув танқислиги сезиляпти. Аммо нолиётганимиз йўқ. Аксинча, қўлимиздан келган ҳамма чораларни кўриб ғўзаларни суғоряпмиз. Кераксиз суғориш шохобчаларини тугатдик, сувни асосий ариқлардан оқизиб пайкалларга тараяпмиз. Ўтган йилларда 200-250 метр масофада ўқариқлар олинган бўлса, бу йилги шароитда 25-50 метр масофада ўқариқлар оляпмиз. Натижада сув ўсимликка тез етиб боряпти, тупроқ кутилганча намланяпти. Шу усулда ғўза суғораётган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Зариф Қурбонов, Сайид Ҳожиев, Ҳанифа Бекчоновалар бошлиқ бригадаларнинг ғўзалари қийғос шоналаб гуллаяпти. Бу бригадаларнинг аъзолари гектаридан 50-55 центнердан пахта олиш учун курашяпти.

Белгиловчи йилда хўжалигимиз бўйича 1500 гектар майдоннинг ҳосилини машиналарда териб олишга аҳд қилганмиз. Машиналар юқори ҳосилли пайкалларда юксак унум билан ишлайди. Ундан ташқари ғўзалар машиналарнинг мижозига мос бўлмоғи керак. Бу масалани ижобий ҳал этишда сув режимига риоя қилишнинг аҳамияти катта. Бизнинг шароитимизда ғўзаларнинг бўйи 100-120 сантиметрдан ошмаслиги керак. Ҳар туп ғўзада 14-15 ҳосил шоҳи бунёдга келтиришимиз, ўртача 20-25 та бўлиқ кўсак яратишимиз керак. Биринчи ва иккинчи яруслардаги ҳосил нишоналарини кўпайтирганимиздагина кўзда тутган мақсадимизга эришамиз.

Шундай экан, суғоришни чуқур культивация ўтказиш, озиқлантириш билан боғлаб олиб боришимиз керак. Биз шундай тартиб ўрнатдик: қатор ораларига эгат олинаётган кезда ерга ўғит ҳам солинади, орадан тўрт-беш кун ўтказиб пайкалга сув таралади, ер етилиши билан дарҳол чуқур культивация ўтказилади. Колхозчи деҳқонларимизнинг фидокорлик билан қилган меҳнатлари туфайли бегона ўтларни бутунлай йўқотдик. Бу билан ўсимликнинг сув ва ўғитдан тўла баҳраманд бўлишига қулай шароит яратдик. Мутахассислар ва тажрибакор деҳқонлар билан маслаҳатлашиб, ғўзаларга йиллик ўғит нормасини 15 июлгача тўла бериб бўлишни лозим топдик. Ғўзаларни иккинчи марта минерал ва органик ўғитлар қоришмаси билан қизғин озиқлантирмоқдамиз.

Шу кунларда ғўзаларимиз шоналаб гуллаяпти. Лекин ҳамма пайкалларда эмас. 200 гектарча майдонда қолоқ ғўзаларимиз ҳам бор. Ўтган йилларнинг тажрибаси шуни кўрсатдики, ғўзалар қийғос ҳосил тўплаш палласига кирганда очиқтирилмай ўғит, чанқатилмай сув берилса, камҳосилларини юқори ҳосиллилари даражасига етказиб олиш мумкин. Шуни эътиборга олиб, қолоқ ҳисобланган майдонларда табақалаб бир марта қўшимча парвариш ўтказдик, ўша пайкаллар колхоз правлениесининг алоҳида ҳисобида турибди.

ДЕҲҚОНЧИЛИК тажрибаси шуни кўрсатдики, суғориш режими агротехниканинг бошқа тадбирлари билан уйғунлаштирилиб борилганда ғўзаларнинг ўсиш, ривожланиши, ҳосил тўплаши, уни тезроқ етилтириши жараёнларини тезлаштириш мумкин. Суғориш, озиқлантириш, культивацияни шундай муддатларда ўтказиш кераккки, амалга оширилган ҳар бир тадбир ғўзаларнинг биринчи ва иккинчи ярусларида кўпроқ ҳосил нишоналари тўпланишига, гуллаш эса пастки шохлардан аста-секин юқори шохларга кўтарилишига ёрдам берсин.

Колхозимиз меҳнаткашлари катта орзу-умидлар билан яшаб меҳнат қилмоқдалар. Белгиловчи йилда ишлаб чиқариш плани бўйича ҳар гектар ердан 36 центнердан хирмон кўтариб, давлатга 7200 тонна «оқ олтин» топширишимиз зарур. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Олмаотадаги тантанали йиғилишда сўзлаган ёрқин ва сермазмун нутқи пахтакорларимизни янги зафарларга чорлади. Йил бошида қабул қилинган социалистик мажбуриятимизни қайта кўриб чиқиб, белгиловчи йилда она-Ватанга 9 минг тонна дурдона етказиб бериш, ҳосилдорликни гектар бошига 45 центнерга етказишга азму қарор қилдик. Шунда ҳар гектар ернинг ҳосилдорлигини ўтган йилдагига нисбатан 3 центнер кўтарамиз.

Шундай яхши ниятлар билан яшаб меҳнат қилаётган кезимизда сув танқислигига учраб турибмиз. Лекин бундан чўчимаймиз, саросимага тушмаймиз. Ҳар дақиқада партия ташкилотлари атрофига янада маҳкамроқ жипслашган ҳолда ишлаймиз, фидокорона меҳнат билан қийинчиликларни енгамиз. Ҳамма майдонларда юксак социалистик мажбуриятимизни қоплайдиган даражада юқори ҳосил етиштирамиз. Белгиловчи йилда ҳар қандай шароитда ҳам давлатга 9 минг тонна пахта етказиб берамиз. Бу, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейига тайёрлаган муносиб совғамиз бўлади.

ҒАЛЛА ЎРИМИ ҚИЗҒИН

Ўзбекистонда ғалла ўрими суръатлари кундан-кун авж олмоқда. Республикада 900 минг гектардан ортиқ майдонга бошоқли дон экинлари экилган. Ҳозиргача юз минг гектардан ортиқ ердаги дон ўриб-йиғиб олинди. Ўрим-йиғим республиканинг барча зоналарида: ҳам суғориладиган ерларда, ҳам лалми ерларда олиб борилмоқда. Далаларда ишлаб турган агрегатлар ёнига ҳар куни 200-300 тадан комбайн қўшилмоқда. 24 июнда 2600 та агрегат ғалла ўрди. Шу куни қарийб ўн олти минг гектар ердаги дон ўриб олинди. Бу — бир кун илгари ўриб олинганидан икки минг гектар зиёд.

Ғалла ўрими Қашқадарё областида айниқса жадал олиб борилмоқда. Бу ерда олти юздан ортиқ комбайн ишламоқда. Механизаторлар ўртасида беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили ҳосилини қисқа муддатларда нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун мусобақа авж олдирилиб юборилди.

Республикамизнинг йирик ғалла конлари — Жиззах ва Самарқанд областлари далаларидан келаётган янги ғалла ҳосили кундан-кун кўпаймоқда.

Республика деҳқонлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига бутун тарих мобайнида энг кўп дон етиштиришни белгиладилар. Маккажўхорининг ўзидангина бултургига нисбатан 2,3 баравар кўп дон олишга аҳд қилинган. [ЎзТАГ].

МУНОСИБ МУКОФОТ

26 июнь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Малик Набиевич Набиевга Меҳнат Қизил Байроқ ордени тантанали вазиятда топширилди. У республикада химия фанини ривожлантириш ва илмий кадрлар тайёрлаш соҳасидаги хизматлари учун бу мукофотга сазовор бўлди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов орденни топшириб, олимни ҳукуматнинг юксак мукофоти билан самимий қутлаб, совет Ватани бахт-саодати йўлидаги меҳнатида унга янги муваффақиятлар тилади.

(ЎзТАГ).

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

МЎЛ-КЎЛ САБЗАВОТ УЧУН

Республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари сабзавот-полиз маҳсулотлари, картошка, мева ва узум тайёрлаш ҳамда ишлаб чиқаришни ошириш бўйича катта ишларни амалга оширдилар. Қатор колхоз ва совхозларда сабзавот-полиз маҳсулотлари, картошка экиш ғоят қисқа муддатларда олиб борилди. Бу ишлар юксак агротехника даражасида ўтказилиб, экинлар, токзорлар яхши парвариш қилинди. Ана шуларнинг ҳаммаси мўл ҳосил етиштиришга, давлатга сабзавот маҳсулотларини сотиш бўйича социалистик мажбуриятларни анча ошириб бажаришни таъминлашга ёрдам беради.

Шу йилнинг 24 июнигача қадар 120 минг тоннадан зиёд сабзавот маҳсулотлари тайёрланди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 13 минг тонна кўп. Сурхондарё ва Фарғона области хўжаликлари давлатга сабзавот маҳсулотлари сотишни яхши суръатлар билан олиб боришмоқда. Сурхондарё областида давлатга сабзавот сотиш плани 62,3 процент. Фарғона областида эса 27 процентга бажарилди. Денов ва Сариосиё районининг меҳнатчилари сабзавот топшириш планини 109 ва 146 процентга бажардилар. Риштон, Олтиариқ ва Тошлоқ райони сабзавоткорлари эса планни бажариш арафасида турибдилар.

Сурхондарё, Фарғона, Тошкент ва Андижон областларининг матлубот кооперацияларининг қабул пунктларида иш яхши ташкил этилган.

Лекин айрим хўжаликларнинг раҳбарлари қабул пунктларига қимматли сабзавот маҳсулотларини етказиб бериш ва уни йиғиш ишларида сусткашликка йўл қўймоқдалар. Баъзи хўжаликларда эса экинлар парвариши паст. Область ва район ташкилотлари давлатга сабзавот маҳсулотлари топшириш юзасидан етарли назорат ўрнатмаганлар.

Ана шундай сабабларга кўра Жиззах области хўжаликларида сабзавот сотиш плани бор-йўғи 1,4 процентга бажарилган, холос. Сирдарё областида план 13,7, Самарқанд областида — 5,8. Бухоро областида эса — 8,8 процентга адо этилган. Наманган ва Хоразм областининг сабзавоткорлари маҳсулот топшириш суръатини ўтган йилдагига нисбатан анча пасайтириб юбордилар.

Агар Қашқадарё областининг картошка етказиб берувчи хўжаликлари қабул пунктларига сўнгги ҳафтада йиллик планнинг 33,5 проценти миқдорида картошка етказиб берган бўлсалар, Жиззах, Самарқанд, Наманган области хўжаликлари ўтган етти кун мобайнида йиллик планнинг бор-йўғи 0,4-0,8 проценти миқдорида маҳсулот тайёрладилар. Сирдарё областида эса маҳсулот планга нисбатан 3,7 процент миқдорида тайёрланган.

Ана шунинг учун ҳам партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, сабзавоткор хўжаликларнинг коллективлари ва бригадалари олдида биринчи даражали вазифалар турипти: у ҳам бўлса экин парваришини кучайтириб, сабзавот ва картошка топшириш суръатини оширишдан иборатдир.

Қуйида республикамиз областларида сабзавот ва картошка тайёрлашнинг 24 июнгача бўлган маълумоти эълон қилинади. (**Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — тайёрланган сабзавот (минг тонна ҳисобида), учинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида, тўртинчи стун — тайёрланган картошка (минг тонна ҳисобида), бешинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида**):

Сурхондарё	19,0	62,3	0,7	33,0
Фарғона	20,9	26,7	0,1	0,7
Тошкент	51,0	18,4	8,3	21,1
Андижон	9,7	13,8	0,2	10,1
Наманган	5,3	9,9	—	0,8
Бухоро	3,3	8,8	—	—
Қашқадарё	2,1	5,8	0,7	44,4
Самарқанд	8,2	5,8	0,1	1,1
Сирдарё	0,7	3,7	—	3,6
Хоразм	0,4	2,1	—	0,2
Жиззах	0,2	1,4	—	0.4
ҚҚАССР	—	—	—	—
Республика бўйича	120,8	15,1	10,1	13,5

ЖИЗЗАХ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

ЖИЗЗАХ, 26 июнь. (ЎзТАГ). Қўриқ Жиззах областининг ҳамма жойларидаги механизаторлар, сувчилар, бригадирлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, партия ва совет ходимлари, қўриқ ерларни ўзлаштириш билан шуғулланувчи ташкилотларнинг вакиллари бугун Собир Раҳимов номли совхозга тўпланишди. Жиззах пахтакорларининг бу ерда бўлиб ўтган кенгашида беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилида Ватанга камида уч юз минг тонна пахта бериш юзасидан олинган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлиги муҳокама қилинди.

Кенгашда Жиззах области партия комитетининг биринчи секретари С. М. Тоиров сўзга чиқди. У дала меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини «оқ олтин»дан мўл ҳосил олиш билан нишонлаш учун қандай курашаётганликларини гапириб берди.

Донгдор механизаторлардан Т. Дадажонов, А. Валиев ва кенгашнинг бошқа қатнашчилари ўз коллективларининг социалистик мажбуриятларини бажариш учун олиб бораётган кураши ҳақида гапирдилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

ТОШКЕНТДА УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Аргентина Компартияси Марказий Комитетининг секретари Фава Атос Ўзбекистонга келди.

Меҳмон 26 июнь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов дўстона суҳбат давомида меҳмонни КПСС XXIV съезди қарорларини амалга оширишдаги республика партия ташкилотининг фаолияти билан, Ўзбекистон меҳнаткашларининг беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун, Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун авж олиб кетган социалистик мусобақада эришган муваффақиятлари билан таништириб чиқди.

Фава Атос Ўзбекистонда бир неча кун бўлади. У Бухоро, Навоий, Самарқандга боради, саноат корхоналарида, колхозларда, маданий, оқартув муассасаларида бўлади.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси Ж. Мальвазио бошчилигидаги Франция Коммунистик партияси федерацияларининг секретарлари делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан танишишни давом эттирмоқдалар.

Франциялик меҳмонлар 26 июнь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

Шу куни делегация аъзолари Тошкент тўқимачилик комбинатини бориб кўрдилар, республика партия газеталари ходимлари билан учрашдилар.

* * *

Чехословакия Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Чехословакия революцион касаба союз ҳаракати марказий кенгашининг раиси Карел Гофман бошчилигида расмий дўстона визит билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Чехословакия революцион касаба союз ҳаракати марказий кенгаши делегацияси 26 июнда Тошкентга келди.

Қардош Чехословакиядан келган меҳмонларни аэропортда республика ва пойтахт области касаба союз ташкилотининг раҳбарлари, жамоатчилик вакиллари кутиб олдилар.

(ЎзТАГ).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги корхоналарининг коллективлари беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили топшириқларини ошириб бажариш учун мусобақани кенг қулоч ёйдириб, товар маҳсулот реализация қилиш юзасидан биринчи ярим йиллик планни 25 июнда бажардилар. Июнь охиригача пландан ташқари 17 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қилиш мўлжалланади.

* * *

Республика Озиқ-овқат саноати министрлиги саноат корхоналари ва ихтисослаштирилган совхозларининг меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга ҳаракат қилиб, кўпчилик асосий маҳсулот турларини реализация этиш ва ишлаб чиқариш биринчи ярим йиллик топшириғини барвақт-24 июнда бажардилар.

Олти ойлик пландан ташқари 20 миллион сўмлик ўсимлик мойи, рўзғор совуни, мева-сабзавот консервалари, кондитер маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

* * *

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги корхоналарининг коллективлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, маҳсулотни реализация қилиш юзасидан биринчи ярим йиллик план барвақт, 25 июнда бажарилганлиги тўғрисида рапорт бердилар. Тошкент шаҳар ижроия комитети, Андижон, Сурхондарё, Тошкент область ижроия комитетлари маҳаллий саноат бошқармаларининг коллективлари бу муваффақиятга катта ҳисса қўшдилар. Топшириқдан ташқари 3 миллион сўмлик маҳсулот реализация этишга қарор қилинди.

* * *

Тошкент области саноат корхоналарининг ходимлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб меҳнат туҳфалари билан кутиб олмоқдалар. Улар маҳсулот реализация қилиш бўйича ярим йиллик планни муддатидан олдин 25 июнда бажардилар. Пландан ташқари 55 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

(ЎзТАГ).

* * *

САМАРҚАНД («Совет Ўзбекистони» мухбири). Область саноат корхоналари коллективлари ярим йиллик маҳсулот реализация қилиш планини муддатидан олдин — 25 июнда ошириб бажардилар. Область саноати меҳнаткашлари мусобақани авж олдириб, ой охиригача яна 19 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш учун курашмоқдалар.

Наманган нотўқима газламалар фабрикаси коллективида ишчи Замира Ходиева катта обрў-эътибор қозонмоқда. Унинг корхонага келганига энди 4 йил бўлди. Ўрта мактабни тамомлаб, фабрика даргоҳига қадам қўйган ёш ишчи ўз касбининг сирларини тезда ўзлаштириб олди. Энди у ишлаб чиқариш топшириқларини ортиғи билан бажаришга эришмоқда. Суратда: февраль ойидан буён 1975 йил ҳисобига маҳсулот тайёрлаётган серғайрат ишчи Замира Ходиева.

Х. Ҳайдаров фотоси. (ЎзТАГ).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ЮБИЛЕЙ АНКЕТАСИ

ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИДА

1. Сиз ижод ва меҳнат қилаётган коллектив Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин тўйини қандай совға-саломлар билан кутиб оляпти!

2. Шонли йиллар, шахсан, сизнинг ҳаётингизда ва фаолиятингизда қандай из қолдирди!

3. Сизнингча, тарихга зарварақ бўлган бу йиллар ичида халқлар дўстлиги ва пролетар интернационализми ғоялари тантанаси ва унинг кучи нималарда намоён бўлди ва бўлмоқда!

Институтимиз нефтчи олимлари ер қатламлари қаъридa — қандай чуқурликда нефть бор, қаерда нефть ва газ ҳамда қаерда фақат газнинг ўзи бўлиши мумкин деган саволларга илмий нуқтаи назардан жавоб беришдек катта муаммони ечиш ишлари билан банд. Мамнуният билан шуни қайд қилиш мумкинки, бу муаммо маълум даражада ҳал бўлмоқда. Нефть ва газга она бўлмиш қатламлардаги органик моддаларни турли физик-кимёвий ва геологик йўллар билан ўрганиш шуни кўрсатдики, уларнинг генетик хиллари, таркибий тузилиши ҳамда пайдо бўлиш шароити нефть ва газнинг турли хилларини, уларнинг таркибий тузилишини белгилаб берар экан.

Бу соҳадаги назарий ва амалий тадқиқотлар натижалари, масалан, нефть ва газни табиатда органик моддалардан пайдо бўлиш жараёни, уларни эмиграция қилиш ва конларнинг пайдо бўлиш жараёнларини ўрганиш билан боғлиқ. Бунда чуқур ер ости шароитларини сунъий равишда ҳосил қилиш масалалари кўриб чиқилмоқда. Лабораторияда замонавий асбоблар воситасида ана шу табиий шароитнинг модели яратилди ҳамда муҳим тажриба ва текширишлар ўтказилди.

Эндиликда нефть ва газ карбон гидрогенларининг фақат сифатигина белгиланиб қолмай, шу билан биргаликда уларни сон-миқдори жиҳатидан ҳам белгилаш имкониятлари туғилди. Бу эса ўз навбатида нефть ва газнинг прогноз запасларини белгилашда янги илғор генетик ҳажмий усулни яратишга олиб келди.

Илмий муассасамизда геофизика ҳамда чуқур фармакаваклар кавлаш технологиясига ҳам кенг эътибор берилмоқда. Гап шундаки, ҳозир ва бундан кейин ҳам йирик нефть ва газ конларини қидириб топиш учун ернинг янада чуқурроқ қаърига кириб бориш керак. Тўрт-етти минг метр чуқурликда нефть ва газ тўпланишига қулай структураларни аниқлаш масалалари геофизик усулни қўлланиш ва чуқур фармакавакларни кавлаш технологиясини ишлаб чиқиш билан чамбарчас боғлиқ.

Биз кенг миқёсда ўтказилаётган юқорида кўрсатилган тадқиқот ишларини муваффақиятли якунлаб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин тўйини муносиб совға-саломлар билан кутиб олмоқчимиз.

Ўтган йиллар деганда, мен, биринчи навбатда, киши хотирасида бир умр сақланиб қоладиган ширин ва мароқли дамларни, ижод ва меҳнатда қўлга киритилган улкан ютуқларни, хуллас баракали йилларни тушунаман. Ҳа, бундай унутилмас йиллар, эсга олса арзийдиган ижодий йиллар кўп. Аммо, улардан бир нечтасига тўхталиб ўтмоқчиман:

1947—1950 йиллар... Бу даврда биз Фарғона водийсидаги бўр даври ётқизиқларининг таркибий тузилиши, уларнинг нефть ва газга бўлган истиқболларини ўрганиш борасида илмий-тадқиқот ишларини олиб бордик. Натижада бу ётқизиқларда нефть ва газ конлари бўлиши мумкинлиги аниқланди. Шундан сўнг жанубий Оламушук, Бастон, Шимолий Сўх, Мойлисув, Избоскан, Полвонтош, Шимолий Риштон, Ҳожиобод, Чангара ва бошқа бир қанча конлардан бўр даври ётқизиқларида нефть ва газ конлари очилди.

1959—1960 йиллар... Орол ва Каспий денгизларининг орасида жойлашган Қозоғистон, Туркманистон ва Қорақалпоғистон ерларини қамраган бепоён Устюрт фойдали қазилмалари нисбатан ҳали очилмаган қўриқ эди. Биз ва бир қанча нефтчи олимлар билан бирга Устюртнинг шимолида Урал-Эмба, Шарқи-Жанубида эса Бухоро-Хива нефть-газ ҳавзалари жойлашганлигини ҳисобга олиб, катта қийинчиликлар билан қўлга киритилган баъзи геологик маълумотларга асосланиб: «Бу ерларнинг чуқур қатламларида нефть ва газ манбалари бўлиши керак», — деган фикрни айтдик. Дастлабки фармакаваклар кавланди. Ер остидан олинган қатлам намуналари замонавий асбоб-ускуналар ёрдамида ўрганилди. Ер ости тузилишини ер устида туриб билиб оладиган геофизик усуллар қўлланилди. Ниҳоят, Устюртнинг геологик тузилиши маълум даражада аниқланди. Устюрт геологияси, унинг нефть ва газга бўлган истиқболи ҳақида дастлабки маълумотлар тўпланиб, монографиялар чоп этилди. Табиий оғир шароитда олиб борилган қидирув ишлари зое кетмади. Устюртнинг жанубида Шохпахта шимолида Қувониш газ конлари очилди. Қорақудуқ районида эса нефть белгилари аниқланди. Бироқ, Устюртнинг «сир»и ҳали тугал ошкор бўлганича йўқ.

Нефть ва газнинг пайдо бўлиши, уларнинг она қатламларида «туғилиши» ва ажралиб чиқиб, конлар ҳосил қилиши ғоят муҳим проблема ҳисобланади. Бу эса нефть геологиясининг эртанги кунини таъминлайди. Модомики, нефть ва газ ер ости қатламларидаги органик моддалардан, турли термодинамик, био-геохимик жараёнлар натижасида ҳосил бўлган экан, ана шу органик моддаларни синчиклаб ўрганиш — нефть геологияси фанида энг муҳим муаммоларни ечиб бериши табиий.

Хўш, шундай экан, қандай генетик турдаги органик моддадан нефть, қандайидан газ ёки газнефть пайдо бўлиши ҳамда қандай шароитда улар олтингугуртли ёки олтингугуртсиз бўлиши мумкин? Уларнинг миқдорий қимматини белгилаш мумкинми? деган саволларга маълум даражада илмий жавоб топишга муваффақ бўлдик.

Мамнуният билан шуни қайд қиламизки, илмий тадқиқотларнинг самараси ўлароқ, яқинда Ғарбий Ўзбекистонда шимолий Ўртабулоқ нефть кони очилди ва ундан тез суръатлар билан фойдаланиш ишлари қизиб кетди. Яқин келажакда республикамизда нефть қазиб чиқаришнинг 1,5-2 марта ошиб кетишига ҳамма илмий асослар бор.

Иккинчи бир муаммо бор. У ҳам бўлса табиий газ масаласидир. Маълумки, Ўзбекистон ўз гази билан Ўрта Осиё республикаларини, Қозоғистон, Урал саноати ва марказий районларни таъминламоқда. Геолог-қидирувчиларимиз бу район ва ўлкаларни бир неча ўн йиллар мобайнида мунтазам равишда газ билан таъминлаш учун янгидан-янги йирик газ конларини очиб, унинг запасларини ошириб боришлари керак бўлади. Бунда, албатта, газнинг сифатига алоҳида эътибор бериш керак. Агар газ олтингугуртли бўлса, уни қувурларда ташиш, корхоналарда ва турмушда фойдаланиш мумкин эмас. Аввало, бундай газни олтингугуртдан тозалаб, саноат учун энг зарур тоза газни ажратиб олиш керак бўлади. Бу масала эса ҳали етарли ҳал бўлган эмас. Шунинг учун яқин беш-ўн йиллар ичида олтингугуртсиз газ конларини қидириб топиш энг муҳим масалалардан бири бўлиб қолмоқда.

Менинг шахсий ҳаётимда катта из қолдирган нарса юқорида тилга олинган муаммолар билан чамбарчас боғлиқдир. Биз олиб борган илмий-тадқиқотларнинг натижалари Бутуниттифоқ миқёсида кенг тан олинди. Аслида бу катта изланиш ишлари 1970 йилдан бошланди.

Мамлакатимизда халқлар дўстлиги ва пролетар интернационализми тантанасини, қардошлик оиласида эришган улуғвор ютуқларимизни биргина бизнинг ижодий коллектив мисолида ҳам яққол кўрса бўлади. Институтимизда кўплаб миллат вакиллари бир оила аъзоларидек меҳнат ва ижод қилмоқдалар.

Турли миллат кишилари ўртасидаги мустаҳкам ҳамкорликни бизнинг ижодий ишларимиз мисолида ҳам кўриш мумкин. Юқорида кўрсатиб ўтилган нефть-геология фанининг фундаментал масалалари соҳасида биз билан бирга Москва, Новосибирск, Душанба, Боку олимлари ҳамкорлик қилмоқдалар. Эндиликда биз ўзимизнинг оригинал илмий-тадқиқотларимиз билан Ўзбекистон ва Ўрта Осиё нефть ва газ ҳавзаларидагина эмас, балки Ғарбий Сибирь, Урал — Волга, Шимолий Кавказ, Москва ҳавзаларининг она қатламларидаги органик модда ва унинг нефть ва газга нисбатан потенциал имкониятларини белгилаб бермоқдамиз. Мана шу ишларда олимларимиз ўртасидаги мустаҳкам дўстлик, яқин ҳамкорлик ва пролетар интернационализми ғояларининг ёрқин тантанасини яққол кўраман.

Ўтган йили институтимиз коллективи тематик планда кўрсатилган барча илмий-тадқиқот ишларини ва олинган социалистик мажбуриятларини юқори савияда ва муддатидан олдин бажарган эдилар.

Биз билан мусобақадош институтлар коллективлари ҳам қувончли натижаларни қўлга киритиб бормоқдалар. Институтимизда олиб борилаётган назарий ва амалий ишларга келганда шуни айтиш мумкинки, Ўзбекистон нефть ва газ конларини қидиришда, геология-қидирув ишларини олиб боришда катта ишлар бажарилди, бир қанча конлар очилди. Фақатгина чуқур ва ўрта чуқур фармакаваклар қазиш технологияси ва геофизика соҳасида қилинган амалий таклифларни ишлаб чиқаришга жорий қилинишининг ўзи 1,5 миллион сўм маблағни тежаб қолди.

Институтимиз коллективи юбилей йилида янада юқори мажбуриятлар олиб, самарали ишламоқда. Ишонамизки, бу йилги режалаштирилган илмий-тадқиқотлар ва олинган юқори социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши республикамизнинг тоғ-тошларида, чўл-биёбонларида нефть ва газ конларини қидириш ишларининг самарасини янада кўтаради ва янги конлар топишни тезлаштираверади.

О. АКРОМХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР Геология министрлиги геология, нефть-газ конлари қидирув илмий-тадқиқот институти директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.

ҚОЗОҚ ТИЛИДА

«Казахстан» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1974 йил 14 июнда Москвадаги Бауман сайлов округи сайловчиларининг сайлов олди йиғилишида сўзлаган нутқи текстини қозоқ тилида брошюра қилиб чиқарди. (ТАСС).

МУҲИМ ҚЎЛЛАНМА

Сиёсий адабиёт нашриёти КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институти чоп этишга тайёрлаган «Ленинизм ва ҳозирги шароитларда миллий масала» деган катта асарнинг иккинчи нашрини босиб чиқарди. Авторлар коллективи ёзган (раҳбари — академик П. Н. Федосеев) китобда миллат ва миллий муносабатлар тўғрисида марксизм-ленинизм таълимотининг моҳияти очилади, инсоният тараққиётининг ҳозирги босқичида шу таълимотнинг бойиши ва амалга оширилиши кўрсатиб берилган.

Миллатлараро муносабатлар ва миллий тараққиёт процессларини анализ қилишга, жаҳон социализм системаси, капиталистик ва ривожланаётган мамлакатлар халқларининг ҳаётида уларнинг тутган ўрнини ва ролини аниқлашга катта эътибор берилади. Жаҳон революцион процессида, коммунистик ва ишчи партияларнинг буржуа национализмига қарши курашда пролетар интернационализмининг ўсиб бораётган аҳамиятини кўрсатишга алоҳида ўрин берилади.

Китоб партия ва совет ходимларига, пропагандистлар ва муаллимларга, марксизм-ленинизм проблемалари билан қизиқувчи ҳамма кишиларга мўлжалланган. (ТАСС).

Қишлоқларимиз жамоли

Меҳнатдан келса бойлик — турмуш бўлар чиройлик, деганлари рост. Фарғона область, Ўзбекистон районидаги «Ғанибод» совхози пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан ҳар йили мўл ҳосил етиштириб, бундан катта даромад қиляпти. Қурилаётган соф фойданинг бир қисми хўжалик меҳнаткашларининг моддий ва маданий эҳтиёжларига, йирик қурилишларга сарфланяпти. Бу эса совхоз қишлоқларининг кўркига кўрк, жамолига жамол қўшмоқда. Совхоз қишлоқлари ободонлашиб, шаҳар тусини олаётир. Хўжаликда яқинда учта ҳаммом, иккита янги ошхона, 15 та болалар боғча-яслилари ва мактаб бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Суратда: совхоз марказининг умумий кўриниши.

А. Тўраев фотоси.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ.

ФАОЛЛИК МЕЗОНИ

Шойи ва костюмбоп газламалар комбинати йигирув фабрикасининг мастер ёрдамчиси Исроилжон Исмоилов коллектив орасида яхши обрў-эътибор қозонган коммунистлардан. Уни камтарлиги, меҳнатсеварлиги, актив жамоатчилик фаолияти учун ҳам ҳурмат қилишади. Қачон кўрманг, ишлаб чиқаришни янада юксалтириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш учун жон куйдириб юрган бўлади. Йигирув фабрикасида амалда оширилган кўпгина янгиликлар И. Исмоиловнинг номи билан боғлиқ.

Мастер ёрдамчисининг иши осон эмас. Лекин шундай бўлсада, коммунист Исмоилов жамоатчилик ишларини бажариш учун фурсат топа олади. У ўзига берилган партия топшириғини виждонан бажармоқда. Шу туфайли рационализаторлик ва ихтирочилик Советининг ишини жонлантириб юборди. 1973 йилнинг ўзидагина Совет аъзолари резерв ва имкониятларни қидириб топганликлари, маҳсулот таннархини арзонлаштириш учун актив кураш олиб борганликлари туфайли 12 минг сўмга яқин маблағ тежаб қолинди.

Шойи ва абрли газламалар комбинатидан Аҳат Тошбоев, Баҳодир Худойбердиев, Александра Косаткина, «Беш йиллик» нотўқима материаллар фабрикасидан Манзура Тошбоева, 2-тикувчилик фабрикасидан Мария Стрижкова, Римма Банникова сингари коммунистлар ҳам ўз зиммаларига юклатилган партиявий топшириқларни шараф билан бажармоқдалар ҳамда беш йиллик планни муддатидан илгари адо этиш байроқдорлари сифатида танилмоқдалар.

Ҳамиша ва ҳамма ишда олдинда бўлиш, меҳнатда бошқаларга ўрнак кўрсатиш, юксак сиёсий активлик — коммунистга хос фазилат. Бу ҳол партия ҳужжатларини алмаштириш қизғин давом этаётган ҳозирги даврда айниқса яққол намоён бўлмоқда. Чунки бу тадбирнинг чуқур сиёсий моҳияти аввало партия аъзоларининг ташаббускорлиги ва интизомини оширишдан, коммунистик қурилишда уларнинг авангардлик ролини кучайтиришдан иборатдир. Бинобарин, шаҳар партия комитети коммунистларни КПСС Устави талабларидан бири бўлган партия топшириқлари бериш ва унинг бажарилишини қаттиқ назорат қилиш йўли билан тарбиялаш масаласига жиддий аҳамият бериб қарамоқда.

«Партия ташкилотлари, — дейилади КПСС Марказий Комитети 1972 йил май Пленумининг қарорида, — барча коммунистларнинг КПСС Программаси ва Устави талабларига қатъий риоя қилишларига, ишлаб чиқаришда ва ижтимоий-сиёсий ҳаётда ўзларининг чинакам авангардлик ролини бажаришларига, партиявий топшириқларга виждонан муносабатда бўлишларига эришмоқлари лозим».

КПСС XXIV съезди қарорларини ленинча ташкилий принциплар асосида турмушга татбиқ этаётган шаҳар партия комитети кейинги йилларда барча коммунистларнинг активлигини, бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини оширишга, уларнинг иш услубини такомиллаштиришга эътиборни кучайтирмоқда.

Съезддан кейинги даврда коммунистларимиз диққат марказида турган энг муҳим вазифалардан бири тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш бўлди. Шубҳасиз, бундай юксак партиявий вазифани бажариш борасида коммунистлардан сиёсий ва ташкилотчилик ҳислатларни намойиш қилиш талаб этилади. Ўз сафига 259 та бошланғич партия ташкилоти ва 6050 дан ортиқ коммунистни бирлаштирган Наманган шаҳар партия ташкилоти партия XXIV съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошира бориб, ташкилотчилик ва партиявий-сиёсий ишларнинг барча формаларини, шу жумладан коммунистларни партиявий топшириқ орқали тарбиялаш практикасини такомиллаштириб бормоқда.

Маълумки, ҳар бир топшириқ қандай бўлишидан ва кимга топширилишидан қатъий назар у партия ташкилоти фаолиятини янада яхшилашга ёрдам бериши керак. Чунончи, 16-қурилиш бошқармаси партия ташкилоти коммунист Карим Отабоевга ўзи меҳнат қилаётган комплекс бригадада қурилиш сифатини назорат қилиб боришни топширган эди. Ўзига юклатилган мазкур топшириқ қандай бажарилаётгани ҳақида у партия ташкилоти йиғилишида икки бор ҳисоб берди. У яхши ишларни таъкидлаб ўтиш билан бирга йўл қўйилаётган камчиликларни дадил очиб ташлади, уларни тузатиш бўйича фикр-мулоҳазаларини баён қилди. Натижада бригадада қурилиш сифати анча яхшиланди.

Бошланғич партия ташкилотларимиз коммунистлар активлигини оширишнинг турли форма ва методларидан фойдаланмоқдалар. Бунда КПСС XXIV съездининг партияда пассивликка ва бепарволикка ўрин бўлмаслиги керак деган кўрсатмаларига амал қилинмоқда. Сен коммунист экансан, бурчинг — партиянинг онгли ва актив жангчиси бўлишдан, Ленин партияси аъзоси зиммасига юклатилган юксак масъулиятни ҳамиша ёдда тутишдан иборатдир. Партия аъзоларига нисбатан қўйилган бундай талаб партия ҳужжатлари алмаштириш давом этаётган айни пайтда янада муҳим аҳамият касб этмоқда. Коммунистлар билан ўтказилаётган якка тартибдаги суҳбатлар яхши самара бераётир.

Масалан, 1973 йил давомида пассив саналган, аъзолик бадалларини ўз вақтида тўламай келган ва топшириқларни бажаришга совуққонлик билан қараган коммунистлардан 247 киши билан ана шундай тартибда суҳбат ўтказилди. Суҳбатдан сўнг кўп коммунистлар тегишли хулоса чиқариб олиб, жамоат ҳаётида актив иштирок этадиган, ўз вазифасини ва Устав талабларини яхшироқ бажарадиган бўлиб қолдилар. Суҳбат жараёнида 19 коммунистга янги ҳужжат бериш кечиктирилди. Бу жиддий таъсир кўрсатди, улар ўз хатоларини тушуниб олдилар ва ижтимоий ҳаётга актив қўшилдилар.

Аммо, шундай ҳоллар ҳам бўладики, суҳбатлар ҳам, коммунистларнинг ҳисоботларини тинглаш ҳам, уларга таъсир кўрсатишнинг бошқа формалари ҳам кутилган натижани бермайди. Партия аъзоси, ун комбинатининг ишчиси И. Унников билан шундай бўлди. У бир неча бор партиявий интизомни бузди, ўз устида ишламади, партиявий топшириқларни бажармади. Унга нисбатан бошқача чора кўришга, уни партиявий йўл билан қаттиқ жазолашга тўғри келди ва бундай чора ўзининг тарбиявий таъсирини кўрсатди. И. Унников бундан тегишли хулоса чиқариб олди. Партия ташкилоти уни доимо ўз назар-эътибори остида тутиб, қобилиятига лойиқ топшириқлар бериб турди.

Коммунистларнинг меҳнаткашлар депутатлари Советлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, халқ контроли постлари ва группалари фаолиятидаги актив иштироки ҳам масъулиятли партия топшириғидир. Бизда ҳар тўртинчи коммунист бирон-бир жамоат ташкилотида иштирок қилади. Шаҳар партия комитети шаҳар ва область Советларига сайланган депутатларнинг вақти-вақти билан йиғилишларини ўтказиб туради. Уларда илғор иш тажрибалари ўртоқлашилади, коммунистларнинг берилган топшириқларни қандай бажараётганликлари юзасидан ҳисоботлари эшитилади.

Коммунистлар активлигини оширишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг 1973 йилда «Наманган шаҳар партия ташкилотининг коммунистларни Устав талаблари асосида тарбиялашдаги фаолияти тўғрисида» қабул қилган қарори айниқса, муҳим роль ўйнади. Қарор шаҳар партия комитетининг пленумида чуқур ва атрофлича муҳокама қилинди. Шу кунларда коммунистларимизнинг 85 проценти доимий партия топшириқларига эгадирлар. 1700 га яқин партия аъзоси цех ва бошланғич партия ташкилотларига секретарь, партком ва партбюро аъзоси қилиб сайланганлар. 170 коммунист шаҳар Совети депутатидир, кўпчилик касаба союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотларининг фаолиятида фаол қатнашадилар. Улар вақти-вақти билан партия топшириғини қандай бажараётганликлари тўғрисида ҳисоб бериб турадилар.

Партия ташкилотлари жанговарлиги ҳамда коммунистлар активлигининг ўсиши ишлаб чиқаришни янада юксалтиришнинг муҳим гаровидир. Буни шаҳар халқ хўжалигини ривожлантириш кўрсаткичларидан ҳам билиш мумкин. 1973 йили маҳсулот реализация қилиш плани 103 процент бажарилди ва истеъмолчиларга топшириққа қўшимча 10 миллион сўмлик маҳсулот жўнатилди. Умуман, беш йилликнинг ўтган уч йили ичида планга қўшимча равишда 32 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Беш йилликнинг белгиловчи йилида қўлга киритилаётган ютуқлар ҳам қувончли бўлмоқда. Саноат корхоналарида беш ойда планга қўшимча қарийб 7 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Булар коммунистлар авангардлигининг ошганлиги, социалистик мусобақа ҳар қачонгидан кенг қулоч ёйганлигининг самарасидир, албатта.

И. ҲУСНИТДИНОВ,
Наманган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари.

ХУШХАБАРЛАР

Муддатидан илгари

Тошкент меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини бажара бориб, маҳсулотни реализация қилиш ҳажми ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилик турларини ишлаб чиқариш юзасидан олти ойлик планни 25 июнда бажардилар.

Ўзбекистон пойтахтидаги саноат корхоналари июнь ойининг охиригача топшириқдан ташқари ўттиз миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришга ва реализация этишга қарор қилдилар.

* * *

Андижон областидаги саноат корхоналарининг коллективлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига мусобақани авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планини бажарганликлари тўғрисида 24 июнда рапорт бердилар. Топшириққа қўшимча суратда 17 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади. (ЎзТАГ).

Ишчиларнинг оталиқ ёрдами

Саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларининг ишчи, инженер-техник ходимлари ўз оталиқларидаги колхоз ва совхозларга беминнат ёрдам кўрсатмоқдалар. Самолётсозлик заводи «Полярная звезда» колхозида экинларга ишлов бериш кампаниясига кўмаклашмоқ учун бир группа тажрибали механизаторларни юборди. Улар деҳқон дўстларига қўшимча равишда тағин бир «ГАЗ-69» автомашинасини тортиқ қилишди.

Мазкур хўжаликка электрон-техника заводи коллективи ҳам ёрдам кўрсатяпти. Ишчилар замонавий техника ремонти устахонаси биносини қуриб, фойдаланишга топширишди. «Средазтрансстрой» трести эса Ўрта Чирчиқ районидаги «Коммунизм» колхозига бинокорлик материаллари жўнатди. Пойтахт ишчиларининг бераётган ёрдамларидан деҳқонлар миннатдор.

А. САИДАЛИЕВ.

Гиламчилар туҳфаси

Шофиркон гилам тўқиш фабрикасининг коллективи ишлаб чиқараётган гулдор ва сержило гиламлар истеъмолчилар таҳсинига сазовор бўлаётир. Қўли гул гиламчилар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб армуғонлар билан кутиб олиш учун авж олдирилган социалистик мусобақага қўшилиб, муттасил қувончли кўрсаткичларни қўлга киритмоқдалар.

Белгиловчи йилнинг ярим йиллик плани муддатидан 15 кун илгари ошириб бажарилди. Тежаб қолинган вақт ичида гиламчилар июль ойи топшириғини ҳам уддалаш юзасидан оширилган мажбурият олиб меҳнат қилишяпти. Коммунист Салима Сафарова Салима Йўлдошева, Раҳима Аҳмедова сингари пешқадам гилам тўқувчилар смена топшириқларини 120-130 процент бажариб, коллектив эришаётган ғалабага ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишмоқда.

Ҳ. ҚЎЛДОШЕВ,
Бухоро области.

Сифат белгиси билан

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейига республика сут саноати корхоналари коллективлари арзигулик тўёна ҳозирлашаётир. Яқинда 4 корхонанинг «Қаймоқ» маҳсулотига давлат Сифат белгиси берилди. Бу, мазкур корхоналарда илғор технологик жараёнлар, янги ускуналар кенг жорий этилаётганлигининг, маҳсулот сифатини яхшилашга катта эътибор берилаётганлигининг белгисидир.

Ҳозирги кунда республика сут саноатининг жами 7 та корхонаси давлат Сифат белгиси билан маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Улар йил охиригача ана шундай белги остида 170 тоннадан зиёд маҳсулот реализация қилишади.

Е. САМОЙЛОВИЧ.

Байроқдор коллектив

Наманган область колхозлараро қурилиш трестининг Уйчи районидаги 3- ғишт заводи коллективи шу йилнинг 6 ойлик ғишт ишлаб чиқариш топшириғини барвақт адо этди. Колхоз қурилишларига 6 миллион 150 минг дона ғишт жўнатилди. Бу, планда белгиланганидан 900 минг дона кўп.

Завод коллективи қўлга киритилган бу ғалаба эвазига колхозлараро қурилиш трестининг кўчма Қизил байроғи ва пул мукофоти билан тақдирланди.

Қ. ТЎРАЕВ,
қурувчи.

* * *

Андижонлик Т. Мамадалиев, фарғоналик А. Ҳатамов, И. Бекмамбетов, Олтиариқ районидан И. Исҳоқов, гулистонлик Р. Муҳаммадалиева ва бошқа ўртоқлардан ҳам шу мазмундаги хат-хабарлар олинди.

Ер — хазина, деҳқон унинг хазинабони. Сув — зар, сувчи — заргар. У ҳар томчи сувни қадрлаб, сувнинг ҳар граммидан бир чаноқ пахта етиштириш ниятида. Қорақалпоғистон Автоном Республикаси Беруний районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхози пахтакорлари бу йил гектаридан 43 центнердан ҳосил олиш мажбуриятини олганлар. Улар бу ниятларини муваффақиятли енгиб, ғўзаларни чанқатмай, очиқтирмай бир меъёрда суғормоқдалар, барча майдонларда бўлиқ ҳосил етиштиришни таъминламоқдалар. Айни вақтда хўжалик далаларидаги ғўзалар учинчи комплекс ишловдан ўтказилмоқда. Суратда: колхознинг моҳир сувчиси, комсомол аъзоси Марям Йўлдошева пахтазорда. У ҳар куни бир ярим-икки гектар ернинг ғўзасини қондириб суғормоқда.

В. МУХИН фотоси.

50 ЦЕНТНЕРЧИЛАР

Андижон областида бу йил 50 центнерли бригадалар сафи янада кенгайди. Москва районидаги «Правда» колхози пахтакорлари ҳам бу ташаббусга қўшилиб, 1072 гектар майдонда ғўза ўстиришмоқда. Барча куч ва восита олинган социалистик мажбуриятни шараф билан бажаришга қаратилган.

Ғўза парваришида Солижон Саидов бошлиқ бригада меҳнаткашлари олдинда боришмоқда. Пайкаллардаги меҳр билан парвариш қилинаётган ғўзалар гуж-гуж шоналади, гулга кира бошлади. Ниҳоллар агротехника қоидаларига асосан ишланмоқда. Ғўза қатор ораларига культивация ишлари сифатли олиб борилмоқда. Абдуллажон Тургунов, Тўхтахон Жўраев, Исрабой Тўраев сингари сувчилар сувни тежаб-тергаб ишлатмоқдалар.

Шунингдек, колхознинг Фозилжон Ибрагимов, Миромжон Норбўтаев, Соттихон Абдувалиева сингари комсомол-ёшлар етакчилари 98 гектар майдондан 50 центнердан ҳосил олишга аҳд қилганлар.

Х. РУСТАМОВ.

Мутахассислар маслаҳати

МЎЛ ҲОСИЛ ГАРОВИ

Республика ғаллакорлари бу йил она-Ватанга 2 миллион тонна дон, шу жумладан 1 миллион тонна маккажўхори дони етказиб беришга қарор қилганлар. Бу йил ҳар қачонгидан анча кўп — 130 минг гектар суғориладиган майдонда маккажўхори ўстирилмоқда. Вазифа аниқ ва равшан. Агар барча куч ва имкониятлардан тўғри фойдаланилса, бу юксак марранн муваффақият билан забт этиш мумкин. Тажрибали маккажўхорикорлар парваришни ҳар томонлама кучайтириб, ғанимат фурсатлардан унумли фойдаланмоқдалар.

Баҳорги маккажўхорининг парваришида айниқса, саратон суви муҳим роль ўйнайди. Маккажўхори ниҳоллари культивация ишловига ҳам жиддий эҳтиёж сезади. Шу сабабли бирон туп маккажўхорининг парваришдан, озуқа ва сувдан зориқтирмаслик диққат-марказида туриши керак. Маккажўхори қатор ораларига сифатли ишлов бериш мўл ҳосилни таъминлашда муҳим роль ўйнайди.

Яқин кунларда маккажўхори пайкалларига трактор оралаши мумкин бўлмай қолади. Шу туфайли охирги культивация ишлови давомида ниҳолларни сўнгги марта озиқлантириш мақсадга мувофиқдир. Сўнгги озиқлантириш даврида ҳар гектар маккажўхорига 55-70 килограмм азот солиниши керак. Азотли ўғитлар 10-11 сантиметр тупроқ остига тушишини таъминлаш лозим.

Республикада бу йилги сув танқислиги муносабати билан маккажўхори суғоришни тўғри ташкил эта билиш муҳим аҳамият касб этади. Сувни тежаб-тергаб фойдаланиш билан бир қаторда суғорилган майдонларда культивацияни оби-тобида ўтказиш ерда намни сақлашнинг муҳим омилидир. Культивациянинг кечиктирилиши ниҳолнинг муддатидан олдин сув талаб қилиши ва ниҳоят ердан намнинг тезда кўтарилишига олиб келади.

Июнь ойининг охирида ўриб-йиғиб олинган буғдой ва арпа ўрнига такрор экилган маккажўхори бу экиннинг қимматини янада оширади. Ғалла ўримини туғаллаш билан бир вақтда ҳосилдан бўшаган ерларни шудгор қилиш ҳам вақтни тежайди, ҳам иш сифатини оширади. Ёзги шудгорнинг кечикиши тупроқ қатламининг қуриб қолишига олиб келади. Бу эса маккажўхори экишнинг сифатига ёмон таъсир қилади, албатта.

Такрор маккажўхори экилганда ҳар гектар майдонга 800-900 куб метр ҳажмида сув бериш талаб этилади. Дон ва силос учун маккажўхори экиладиган майдонларга бир йилдаги икки ҳосил олинишини кўзда тутган ҳолда бошқа экинга нисбатан ортиқроқ ўғит солинади. Бундай майдонларга асосан кузда гектарига 20-22 тонна маҳаллий ўғит, 500-700 килограмм суперфосфат, 200-250 килограмм калий солинади. Азотли ўғитларнинг 25 проценти экиш олдидан, қолган қисми эса маккажўхори парвариши давомида солиб борилади.

Дон учун экилган маккажўхорининг ҳар гектарида 55 минг туп ва силос учун экилган маккажўхорининг ҳар гектарида 70 минг тупдан кўчат бўлишини таъминлаш агротехника қоидаларига мос тушади. Тупроқ шароити ва парвариш тақозосига кўра маккажўхори тўрт-беш марта суғорилади. Бунда маккажўхорини гул кўрсатгунга қадар бир-икки марта ва гуллаш ва сўта олиш пайтида икки марта, дон олиш пайтида бир марта суғориш кўзда тутилади.

Дон учун маккажўхорининг, «ВИР-338 ТВ», «Краснодарская 1/49», «ВИР 156» ва силос ҳамда кўк поя учун «Имеретин гибриди», «Узбекская зубовидная», «Кремнистая УзРОС» навлари тавсия этилади.

Х. МЎМИНОВ,
А. АЗИМОВ,
Қишлоқ хўжалик фанлари кандидатлари.

БИРДАМЛИК ОЙЛИГИ

Совет Иттифоқида корейс халқининг Жанубий Кореядан чет эл қўшинлари чиқариб юборилиши учун ва мамлакатни тинч демократик асосда бирлаштириш учун кураши билан бирдамлик ойлиги бошланди.

Ойлик мобайнида мамлакатимизнинг кўпгина шаҳарларида жамоатчилик йиғилишлари, меҳнаткашларнинг митинглари, совет—корейс дўстлиги кечалари бўлади, лекциялар ўқилади, қардош халқнинг ҳаёти ва ютуқлари тўғрисида фотовиставкалар ташкил қилинади.

Москва жамоатчилиги вакилларининг дўстлик уйида бўлиб ўтган йиғилиши ойлик очилишига бағишланди. Йиғилиш қатнашчилари КХДР меҳнаткашларининг одилона кураши билан бирдамлик резолюциясини якдиллик билан қабул қилдилар.

(ТАСС).

ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ҚАРШИ, 25 июнь. (ЎзТАГ). Меҳнаткашлар депутатлари Қашқадарё область советининг сессияси бўлди. Сессия аҳолига медицина хизмати кўрсатишни янада яхшилаш тадбирларини белгилади.

АДАБИЁТ ВА ҲАЁТ

ҚАҲРАМОННИНГ ГРАЖДАНЛИК ТУЙҒУСИ

Илғор сўз санъати неча асрлар давомида инсонни, унинг юксак ҳислатларини улуғлаб, инсон шаънига доғ солувчи жамики иллатларни қоралаб келди. Инсоният бадиий тафаккурининг бош қаҳрамони ҳам инсон. Социалистик реализм адабиёти ҳам шу анъанага содиқ қолди; айни пайтда бу адабиёт қаҳрамон проблемасини янгича тарзда ҳал эта бошлади — дунёни социалистик асосда ўзгартиришга киришган, шу курашда ўзи ҳам ўзгариб, тобланиб борган юксак маънодаги граждани, сиёсий шахс, меҳнат эътиқод эгаси унинг етакчи қаҳрамонига айланди. Илк бор М. Горькийнинг «Она» романи орқали ҳаёт йўлланмаси олган бу тур қаҳрамонларнинг барча миллатлар адабиётида юзлаб издошлари пайдо бўлди. Ҳар бир халқ ҳаёти ва адабиётидаги ўзига хос томонлар, ўзгача давр, янги тарихий шароит инқилоб қаҳрамон образига ҳам ўз беназир хусусиятларини бахш этди. Аммо, мана, етмиш йилдирки, социалистик реализм адабиёти қаҳрамонига хос ўша етакчи анъанавий хислат — коммунистик эътиқод, юксак гражданлик туйғуси ҳамон ўзгармай келяпти, шу туйғу шахс характери ва фаолиятини баҳолашда бош мезон бўлиб қоляпти.

Сўнгги йилларда яратилган энг яхши асарларимизнинг қаҳрамонларини эсласак, улардаги аввало шу ҳақиқат, шу эзгу хислат ифодасини кўрамиз.

Инқилобий ўзгаришлар шароитида янги типдаги инсон шахсининг шаклланиши масаласи ҳозирги кунда ҳам кўпгина адибларимизнинг диққат-марказида турибди. «Бой ила хизматчи», «Қутлуғ қон» асарларида юксак бадиий ифодасини топган бу мавзу ўнлаб драма ва романлар, мемуар қиссалар оша К. Яшиннинг янги «Инқилоб тонгги» пьесасигача етиб келди. «Инқилоб тонги» маданий ҳаётимизда жиддий воқеа бўлди. Драматург адабиётимизнинг бой тажрибасига, реал ҳаётий фактларга таянган ҳолда инқилобий мавзуни янги босқичга олиб чиқди, маҳаллий етук революционерларнинг тўлақонли образини яратиб берди; драмадаги Фозилхўжа хилма-хил тўсиқларни, ғоят мураккаб, зиддиятли руҳий драмаларни қадамба-қадам енгиб, онгли инқилобчи, ленинчи раҳбар ходим даражасига кўтарилади. Адиб изчил партиявий позицияда турган ҳолда революция давридаги вазиятни бутун мураккаблиги, кескинлиги билан ифода этади, хилма-хил социал гуруҳларнинг революцияга муносабатини, айрим гуруҳлар ичидаги синфий табақаланишни янгича бадиий талқин этади.

Н. Сафаров «Наврўз» асари билан автобиографик жанрга янги материал олиб кирди.

Шу вақтга қадар бизда пайдо бўлган автобиографик асарларда — С. Айнийнинг «Эсдаликлар», Ойбекнинг «Болалик», А. Қаҳҳорнинг «Ўтмишдан эртаклар»ида асосан инқилобгача бўлган ҳодисалар тасвирланган эди. «Наврўз» авторнинг инқилоб даври, гражданлар уруши йиллари ҳақидаги хотиралари аввало реал ҳаёт факти сифатида қадрлидир. [illegible] қандай ўзгаришлар содир бўлди — адиб ўз асарида шу саволларга жавоб ахтаради.

Ҳозирги кун воқеаларига бағишланган асарларимизда қаҳрамоннинг маънавий-руҳий бойлиги ўзига хос тарзда намоён бўлмоқда, адибларимиз, бир томондан, авлодлар орасидаги муштаракликни таъкидлашга интилсалар, иккинчи томондан, ҳозирги авлод маънавиятида давр тақозоси туфайли вужудга келаётган янги сифатларни ҳам ифода этаётирлар.

«Ғолиблар» романининг фазилатлари тўғрисида кўп илиқ сўзлар айтилди. Бу ўринда мен романдаги бир муҳим моментга эътиборни жалб этмоқчиман. Гап оталар ва болалар муносабати устида бораётир. Ш. Рашидов бу асарида авлодлар орасидаги маънавий пайвасталикни ғоят самимий, жозибадор ва таъсирчан ифода этади.

Умрзоқ ота билан муштипар она Холбибининг азиз фарзандлари Ойқиз, Алишер ва Темурга меҳру муҳаббатини эсланг. Ота билан онанинг ўғилдан қора хат келгандаги оғир руҳий ҳолатини, хусусан, Холбибининг эски кийимлар орасидан Темурнинг болаликда кийган бир пой этикчасини топиб олгандаги ўй-хаёлларини кўз олдингизга келтиринг! Улкан меҳр туфайли туғилган улкан руҳий драма сизни беихтиёр ларзага солади.

Шуниси муҳимки, ота-онанинг шахсий-интим кечинмалари билан она юрт туйғуси, ижтимоий манфаатлари бир бутун ҳолда туташиб, уйғунлашиб кетган; уларнинг маънавий оламини иккига ажратиш сунъийлик бўлар эди; ўша аламли дақиқаларда Умрзоқ ота халқнинг совға-саломларини элтиш учун фронтга отланади, Холбиби эса ўғлидан қолган яна бир ёдгорлик — пилла донасини кўриб, қурт боқиш тараддудига тушади...

Ана шундай улкан меҳр руҳида тарбияланган фарзандлар ҳам ўз навбатида ота-оналарини бошга кўтаришга тайёр, уларнинг қалби ота-оналарига нисбатан фарзандлик эҳтироми билан лиммо-лим; бу туйғу эса ўз навбатида одамларга, она юртга бўлган оташин меҳр билан туташиб кетади; Ойқиз ва Олимжонлар кўп жиҳатдан ота-оналарига ўхшайдилар, айни пайтда улар янги давр, ўзгача вазият фарзандлари, уларнинг билим, манфаат доираси яна ҳам кенгроқ, улар зиммасидаги масъулият янада улканроқ. Улар оталар қўлидан табаррук эстафетани олиб олис манзилларга етказишга қодир. Улар қалбидаги муқаддас маънавий бисот — юксак гражданлик туйғуси бунинг учун асос.

Коммунизм қурилишининг ҳозирги босқичида улкан ижодий ишларни адо этаётган замондошларимиз образини яратиш борасида ҳам уринишлар бўляпти. «Чинор» романидаги Ориф, «Сотволдидан салом» достонидаги Сотволди бугунги кишиларнинг адабиётдаги ёрқин тимсолидир. «Чинор» адабий танқидчиликда муносиб баҳосини олган бўлса-да, Ҳ. Шариповнинг «Сотволдидан салом»и ҳозирга қадар етарли таҳлил этилмай келаётир. Ҳ. Шарипов бу достонида туғма меҳнаткаш, шу куннинг ҳақиқий ишбилармон деҳқони, билимдон раҳбар ходими образини яратди; бу одам дабдаба-ю тантанани, шуҳрат-у мақтанчоқликни асло ёқтирмайди, у донг қозониш, ўзини кўрсатиш учун эмас, ҳақиқий маънода эл-юрт манфаатини деб тинмай тер тўкади, у фан-техниканинг ҳамма сир-у асроридан хабардор, унда янгиликни ҳис этиш туйғуси ўткир, шу билан баробар бобо деҳқонларнинг минг йиллик тажрибасини ҳам юксак қадрлайди. Яқинда таниқли танқидчи Лев Анинский «Летературная газета»даги суҳбатида шу типдаги ишбилармон одамлар образи адабиёт учун ниҳоятда зарурлигини, худди шундай ишбилармон кишилар амалда коммунизм биносини қураётганлигини уқдириб ўтди.

Ижобий қаҳрамон, хусусан, замондошимиз образини яратишда, унинг маънавий бисотини бадиий тадқиқ этишда юзакилик, бирёқламалик, схематизм, китобийлик аломатлари ҳам содир бўляпти.

Айрим асарларда қаҳрамонлар ижобий деб тақдим этилади, жуда кўп ибратли ишларни бажаради, мақбул гапларни айтади; аммо улар негадир китобхон қалбига йўл тополмайди. Бунинг сабаби аён: ўшандай асар автори ўз қаҳрамонларига самимият, бинобарин, табиийлик ва ҳаётийлик бахш этолмагани учун ҳам асл муддаога эришолмай қолади.

С. Кароматовнинг «Эътиқод» қиссаси қаҳрамони Самандар жангда бир оёғини ташлаб қайтган, аммо эътиқодига гард юқтирган эмас, у тинч меҳнат фронтида ҳам эл-юртга кўпроқ наф етказиш ниятида хилма-хил ғовларни енгиб севган касби — шоферликни қайта эгаллайди. Агар урушдан кейинги вазият назарда тутиладиган бўлса, ўша кезлари мутахассисларга эҳтиёж ниҳоятда катта эканлиги ҳисобга олинса, бу хил ҳодисанинг ҳаётда бўлиши мумкинлигига шубҳа билдириш қийин. Афсуски, автор қаҳрамон интилишларини тасвирлаш пайтида баъзан сунъийликларга йўл қўяди.

«Фидойилар» романи орқали И. Раҳим жуда муҳим мавзуга қўл урган, ўзбек аёлининг Ватан урушидаги бевосита иштирокини, жасоратини кенг планда акс эттирмоқчи бўлган. Аёл қаҳрамонлар жанг майдонларида кўп саргузаштларни бошдан кечирадилар, катта матонат кўрсатадилар. Бироқ тажрибали адиб, нима учундир, ўша қаҳрамонлар руҳиятидаги жараёнлар ифодасига, мислсиз жасоратнинг маънавий илдизларини очишга етарли эътибор бермайди.

Шу куннинг қаҳрамонлари образини талқин этишда даврдан орқада қолиш, замондошимизнинг маънавий бисотини бор бўйича гавдалантира олмаслик ҳоллари юз беряпти. Мирмуҳсиннинг «Дегрез ўғли» романида оддий, беқарор йигит Арслоннинг онгли ишчи сифатида шаклланиши батафсил, анча ишонарли тасвир этилган. Ёзувчи романнинг охирида қаҳрамонни етук раҳбар, давлат арбоби сифатида таништиради, Арслон ҳаётидаги энг драматик ҳолатни унинг раҳбарлик фаолияти билан боғлиқ ҳолда изоҳлайди; аммо Арслонни раҳбар ходим тарзида етарли тасаввур этолмаймиз, унда биз ҳозирги етук раҳбарга хос ақл-заковатни, тадбиркорликни, бой интеллектуал бисотни, гражданлик туйғусини тўла кўрмаймиз; унинг кўп болали ён қўшнисига ўз квартирасини ҳадя этиши, эски мухолифига олижаноблик юзасидан пул қарз бериши каби ҳоллар қаҳрамоннинг раҳбар ходим сифатидаги фазилатларини тўла очиб беролмайди: қисқаси, қаҳрамон ҳаётнинг бош йўналишидан четда, майда-чуйда воқеалар ичида ўралишиб қолади.

Айрим адибларимизда ўз-ўзини такрорлаш ҳоллари ҳам учраб қоляпти. Чунончи, А. Мухторнинг «Самандар», «Тонг билан учрашув» драмаларида «Чинор» романидаги маънавий муаммолар билан боғлиқ айрим ситуациялар, образлар, мотивлар бошқачароқ йўсинда қайтарилди.

Баъзи ёшлар ижодида қаҳрамонни оилавий-ишқий можаролар гирдобига ғарқ қилиб, гражданлик туйғусидан маҳрум этиб қўйиш, айрим ҳолларда эса бетайин, мижғов, ўзининг оддий инсоний бурчини, вазифасини адо этишдан бўйин товлайдиган «қаҳрамон»нинг кичкина «мен»ини коллективга қарама-қарши қилиб қўйиш, ўша мижғовларни асоссиз равишда ҳимоя остига олишдан иборат бирёқламаликларга ҳам дуч келдик.

Замондошимизнинг тўлақонли образини яратиш, қаҳрамоннинг юксак маънавий оламини намойиш этиш учун ёзувчидан партия даъватига изчил амал қилиш, яъни ҳаёт ичига чуқурроқ кириш, маҳоратни тинмай ошириш талаб этилади.

Умарали НОРМАТОВ.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БОШЛИҒИ ПЕКИНГА КЕЛДИ

ПЕКИН, 25 июнь. (ТАСС). Чегара масалаларини бартараф қилиш юзасидан олиб борилаётган Совет — Хитой музокараларида Совет ҳукумат делегациясининг бошлиғи, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Л. Ф. Ильичев бугун Пекинга келди.

Пекин аэродромида Л. Ф. Ильичевни Совет — Хитой музокараларида Хитой ҳукумат делегациясининг бошлиғи, ХХР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Юй Чжань, СССРнинг ХХРдаги элчиси В. С. Толстиков, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

УЗАРО МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК

НЬЮ-ЙОРК, 25 июнь. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетаси икки томонлама муносабатларни яхшилашда жуда муҳим роль ўйнаётган Совет — Америка иқтисодий алоқалари тобора ривожланиб бормоқда, деб ёзади.

Утган икки йил ичида СССР билан АҚШ ўртасида савдо-сотиқ анча ўсди. 1973 йилнинг ўзидагина савдо-сотиқ обороти 1,4 миллиард долларга етди ва 1972 йилдаги савдо-сотиқ ҳажмидан қарийб икки баравар ошиб кетди. Тузилаётгн савдо-сотиқ битимлари тобора кўпайиб бормоқда, дейилади мақолада.

«Нью-Йорк таймс» СССР билан Қўшма Штатлар ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорлик мисолларини келтиради. Камада улкан автомобиль заводи қурилиши, Куйбишевда минерал ўғит ишлаб чиқарувчи комплекс ва бошқа бир қанча корхоналар қурилиши шулар жумласидандир.

ДУСТОНА ВИЗИТ

ТУРКУ, (ТАСС). Келишиб олинганига мувофиқ вице-адмирал В. М. Леоненков қўмондонлигидаги эскадра миноносеци «Образцовий» ва икки қўриқчи кемадан иборат составдаги совет ҳарбий кемалари отряди расмий дўстона визит билан бу ерга келди.

Визит программасига мувофиқ совет денгизчилари шаҳар аҳолиси билан учрашдилар, фин болалари учун байрам ташкил этилади, оркестр ва бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг қатнашчилари концерт берадилар, бошқа бир қанча тадбирлар ўтказилади.

АНГЛИЯДА ЯДРО ПОРТЛАТИЛДИ

ЛОНДОН, (ТАСС). Англия бош министри Г. Вильсон жамоатлар палатасида маълум қилдики, бундан бир неча ҳафта аввал Буюк Британия ер остида ядро портлатган.

Р. НИКСОН ЕВРОПАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

ВАШИНГТОН, 25 июнь. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Никсон бугун Брюсселга жўнаб кетди. У Совет Иттифоқига бораётиб шу ерда тўхтайди.

Р. Никсон учиб кетиш олдидан баёнот бериб, қуйидагиларни таъкидлади: Совет Иттифоқига қиладиган сафарим «КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва унинг ишдаги ўртоқлари билан бир бор учрашишимга имконият беради. Бундан икки йил аввал Москвада, бултур Вашингтонда ва АҚШнинг бошқа районларида юксак доирада ўтказилган учрашувларда бўлгани сингари юксак доирадаги шу учрашувда ҳам биз жаҳондаги икки энг қудратли давлатлар ўртасида икки томонлама муносабатларни мустаҳкамлашни мўлжаллаймиз, икки буюк давлат ўртасида можаро чиқиши мумкин бўлган жаҳоннинг энг муҳим районларида конфронтацияга барҳам бермоқ учун ҳамкорлик доирасини кенгайтириш умидидамиз, икки мамлакат учун, шунингдек бутун дунё учун ядро қуроли юки ва таҳдидини чеклашда янада тараққиётга эришиш умидидамиз».

Мана шулар улуғ мақсадлардир, деб уқтирди Р. Никсон. Биз шу ишларни амалга оширишимиз кераккина эмас, шу ишларни амалга ошира оламиз ҳам. Иш икки буюк давлат — Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларга бориб тақалган экан, бутун дунёда тинчликнинг мустаҳкам структурасини қуришни истар эканмиз, шу буюк халқлар ўртасида ҳамкорлик жуда зарурдир.

ЮНЕСКО СИМПОЗИУМИ

ПАРИЖ, 25 июнь. (ТАСС). ЮНЕСКОнинг Париждаги штаб-квартирасида булганган муҳитнинг одамга таъсирини ўрганишга бағишланган халқаро симпозиум иш бошлади. Симпозиум ишида 50 мамлакатдан, шу жумладан Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатлардан мингга яқин олим ва экспертлар қатнашмоқда.

«Жигули» — Венгриядаги совет машиналарининг энг машҳурларидан бири. Ҳозир мамлакатда 70 мингдан зиёд «Жигули» бор, 1975 йилда уларнинг сони икки баравар кўпаяди. Венгрия Халқ Республикаси тайёр машиналар эвазига Тольяттидаги Волга автозаводига «Жигули»лар учун 18 хил узел ва деталларни етказиб беради. Ана шу маҳсулотларнинг бир қисмини Будапештдаги механик ўлчов приборлари заводи тайёрлайди. Суратда: Каровне Бабочаньи сув совутиш термометри ишлашини текширмоқда.

МТИ—ТАСС фотоси.

ЖАЗОИРДА КОНГРЕСС

ЖАЗОИР, 25 июнь. (ТАСС). Бу ерда суюлтирилган газга бағишланган IV халқаро конгресс очилди. Конгрессда 40 мамлакатдан, шу жумладан Совет Иттифоқидан келган 1600 делегат газ қазиб чиқариш, уни ташиш, сотиш проблемаларини муҳокама қиладилар.

ЖОНЛИ ҚЎҒИРЧОҚ

«ЭРКИН ДУНЁ» ҚИЁФАСИ

Патриция дўстлариникига эри билан меҳмондорчиликка келганида мезбонлар унинг қўли нима сабабдан бинт билан ўралганлигига қизиқсиниб қолишди.

— Зинадан йиқилиб тушдим...— дея тушинтирмоқчи бўлди Патриция.

— Унинг гапига ишонманглар,— деб хотинининг сўзини бўлди эри, — уни мен иккинчи қават ойнасидан ташлаб юборганман.

...У бу гапни ҳаддан ташқари ғурур ва мутлақо қатъий оҳангда айтди. Патрициянинг эри мутлақо ҳазиллашишни ўйламаган ҳам эди. У бор ҳақиқатни айтди қўйди.

...Ўша куни кечқурун унинг эри уйга жуда ғазабнок қайтди. Патриция нима гаплигини сўрамоқчи бўлди. Бунга жавобан унинг юзига тарсаки тушди. Орадан бир неча дақиқа ўтгач, қўшнилар деразa ойналарининг қарс-қурс синиб тушганлигини эшитишди. Кейин бир дақиқа жимжитлик чўкди, сўнг аёлнинг инграган овози эшитилади...

Йўқ, Патрициянинг эри бошқаларнинг назарида улар айтгандай сўфи эмас. Ажойиб тикилган костюм ичидан ялтираб кўриниб турган кўйлаги, банкадаги оз-моз пули уни чиновник қаторига қўшиб, унга ўрта синф вакилларидanman дейишига ҳуқуқ берарди. «Таймс» журналининг изоҳ беришича, Англиядаги бу ўз супасининг сўфилари бўлган «жентльмен»лар хотинларига нисбатан жуда қаттиқ қўллик қилмоқдалар. Қўшниларидан бирортаси ҳам уйда бўлаётган бу оилавий жанжалга аралашиша олмадилар, негаки ўзганинг уйи — қалъа ҳисобланади. Патрициянинг эри хотинини жамоатчилик тўпланадиган ерда дўппослаганида эса бошқа гап бўларди, унга ўткинчилар бирор нима дейиши мумкин эди.

Ҳозир Патриция Лондон шаҳрининг чеккасидаги уйидан қочган — эридан калтак еб келган аёллар учун ташкил этилган махсус уйда яшамоқда. Бу ерда у янги дугоналар орттирди. Марилин, Пэт, Каролина, Ирэн ва бошқалар ҳам ўрта синфга мансуб бўлганларнинг хотинларидир. Бу ерда ҳозирги ҳамма англиялик жентльменларнинг кирдикорлари фош этилаётир. Махсус уйларда яшаётган аёлларнинг эрлари иш вақтларини тугатиб уйига қайтишар, шляпаларини илиб қўйиб, халат кийиб олишганидан кейин... хотинларини дўппослашга киришардилар. Бу уйда кун кечираётган аёллардан баъзилари «Таймс» журнали мухбирига қуйидагиларни ҳикоя қилиб бердилар:

Марилин: «Эрим мени қўлига нима тушиб қолса, барибир, аямасдан ураверади. Танамга пичоқ санчарди, қулоғимга вилка тиқарди. Олд тишларим унинг муштлари зарбидан ўмарилган. Бир куни эса панжамни эшикка қистирди, бахтимни қарангки, бармоғим синмасдан бутун қолди. Бошқа сафар шундай қаттиқ дўппосладики, оғзимдан қон келди».

Пэт: «Эримнинг кайфияти жойида бўлмаса у мени ҳушимдан кетгунга қадар ураверарди. Мен тирикманми ёки ўлдимми мутлақо парво қилмасди».

Каролина: «Мени эрим ҳамиша муштлайди. Бизларнинг инглиз қонунимиз эркакларнинг қаттиқ қўллиги олдида мутлақо кучсиз».

Буржуа Англиясида аёллар мутлақо эркакларга қарамдир. Турмушга чиқмоқчи бўлаётган қизлар кейинчалик эрларининг қўлларида жонли қўғирчоққа айланиб, эрларининг хусусий мулки бўлиб қоладилар. Қонуншунослик ҳам ана шу муштумзўрларга бўйсинади. «Ўрта синф»ли қизнинг яхшигина ҳақ тўлайдиган ишхонага кириш, олий маълумот олиш тўғрисида хом ҳаёли ўзи билан қолаверади. Шунинг учун унга бирдан бир имконият турмушга чиқиш, холос. Эр эса унга ҳамма нарса ўрнига ўтаверади, оила бошлиғи, боқувчи, эътибор-обрў. Ана шу махсус хоналарнинг бекалари фақат болаларнинг ҳаётини сақлаб қолиш учунгина ўз оилаларини ташлаб кетишга мажбур бўлаётирлар.

Англия хотин-қизлар хўрланаётган ғарбдаги ягона мамлакат эмас. Лондондаги каби хотин-қизлар кўчиб кетадиган ана шундай махсус жойлар Франция, Ғарбий Германия, Италия, Голландия каби мамлакатларнинг йирик шаҳарларида ҳам ташкил этилган. Мазкур шаҳарларда яшаётган «зўравон жинс»лар хотинларининг кўзларини кўкартириш билан ўз «эркаклик нуфузлари»ни намойиш этмоқдалар.

А. ПРАВОВ,
[АПН].

ҲАВАСКОРЛИК ФИЛЬМЛАРИ

Узбекистон касаба союзлари республика Совети ва Узбекистон Кинематографчилар союзи эълон қилган ҳаваскорлик фильмлари республика конкурсига ҳар қандай жанрдаги кинокартиналарни тақдим этиш мумкин. Булар меҳнат жасоратларига бағишланган, совет кишисининг маънавий қиёфасини кўрсатиб берадиган, республиканинг ўтган ярим аср мобайнида эришган муваффақиятларини акс эттирувчи хроникал-ҳужжатли ва илмий-оммабоп, техника ленталари, кино очерклар ва кино кузатувлардир.

Конкурс ғолибларига дипломлар ва қимматбаҳо совринлар топширилади. Конкурс Узбекистон ССР билан Узбекистон Компартиясининг олтин юбилейи арафасида якунланади. (УзТАГ).

Советлар мамлакатида

ҚЎЙЛАР САНОАТ КЎЛАМИДА БОҚИЛМОҚДА

ҚОЗОҒИСТОН. Республиканинг Коракастек деган жойида қўйларни саноат кўламида бўрдоқига боқувчи Еттисувда биринчи комплекс ишга тушди. У бир йўла 30 минг қўйни боқишга мўлжалланган бутун бир шаҳарчадир. Комплексда 16 та очиқ бостирма, водопровод, механизациялашган озуқа цехи, ем-хашак улашадиган ва оғилхоналарни супириб-сидирадиган машиналар бор.

Механизмлардан кенг кўламда фойдаланиш кишиларнинг муҳитини енгиллаштирди. Натижада одатда юзтадан ортиқ чўпон бажарадиган ишни 35 киши уддалаяпти.

Янги қурилишни Олмаота область Жамбул районидаги тўртта колхоз билан иккита совхоз кооперация асосида қуриб битказди. Мутахассисларнинг ҳисобича, комплекс ҳозирнинг ўзидаёқ хўжаликларга йилига 20 минг сўмдан ошиқ фойда келтиради.

Областнинг колхоз ва совхозлари қўйларни саноат кўламида бўрдоқига боқувчи яна 10 тадан зиёд шундай комплекслар қурадилар. Бу ишларда колхозлараро қурилиш ташкилотлари кенг кўламда қатнашмоқда. Уларга кўп серунум машина ва механизмлар бериб қўйилган.

КИТОБ ҲАВАСКОРЛАРИ ЖАМИЯТИ

ФРУНЗЕ. Бу ерда китоб ҳаваскорлари республика жамиятининг таъсис съезди бўлиб ўтди.

Қирғиз тилида биринчи китоб Улуғ Октябрдан кейин алифбе билан бирга пайдо бўлди. Ҳозир республика нашриётлари ҳар йили тиражи олти миллион нусхадан иборат қарийб бир минг номда китоб ва брошюра чиқармоқда. Қирғизистонда уч мингга яқин кутубхона ишлаб турибди. Бу кутубхоналарнинг китоб фонди ўттиз миллион томдан ошади. Республиканинг бир ярим миллиондан ортиқ китобхони кутубхоналар хизматидан фойдаланмоқда.

Тожикистонда ҳозир минглаб мактаблар, тўққиз олий ўқув юрти, юзга яқин техникум ва ҳунар-техника билим юртлари мавжуд. Биргина Душанба педагогика институти халқ хўжалигига ҳар йили 1700 мутахассис тайёрлаб беряпти. Суратда: шу институтнинг кафедра мудири, фалсафа фанлари доктори, профессор Музифа Ғаффорова (чапдан иккинчи) студентлар даврасида.

ЯНГИ КАНАЛ

ҚИЗИЛҚУМнинг шимолий-шарқидаги Тоғускан магистрал суғориш каналига Сирдарёдан сув келди. Канал Чимкент ва Қизил Ўрда областлари территорияси орқали 30 километрдан зиёд чўзилди. Портлатувчилар қум тепалар орқали шундай канал ўзанини кавлашда ёрдам бердилар. Ҳар сафарги портлатиш бир неча секундда канал ўзанини ўрта ҳисобда бир ярим километрдан узайтириб турди. Қозоғистонлик ва саратовлик портлатувчилар моҳирона ишладилар: портлатиб ҳосил қилинган канал ўзанига ер қазувчи механизмларни туширишнинг хожати қолмади.

Тоғускан канали далаларга ҳар секундда 15 куб метрдан сув тараб туришга мўлжалланган.

Одесса шаҳри яқинидаги Григорьев кўрфазида денгиз порти қурилиши жадал суръатлар билан бошлаб юборилди. КПСС XXIV съезди Директиваларида кўрсатилган мазкур «денгиз дарвозаси» юк ташийдиган улкан кемаларга мўлжалланган. Суратда: порт қурилишида. (ТАСС фотохроникаси).

БИЗНИНГ КАЛЕНДАРЬ

ОЧЕРК УСТАСИ

ВАЛЕНТИН ОВЕЧКИН ТУҒИЛГАНИНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА

Совет адабиётининг йирик вакилларидан бири Валентин Владимирович Овечкин ижоди кўпмиллатли Бутуниттифоқ адабиётида ўзига хос муҳим ҳодиса ҳисобланади.

В. Овечкин ўн йиллар давомида қишлоқда, қайноқ ҳаёт ичида яшади, саводсизликни тугатиш мактабларида ўқитувчилик қилди, коммуна раиси, қишлоқ партия комитетининг секретари, район колхоз союзининг раис муовини, район партия комитети ташкилий бўлимининг мудири вазифаларида ишлади. Улуғ Ватан уруши йилларида фронт газетасида журналистик фаолият билан шуғулланди. Хуллас, В. Овечкин таланти халқ ҳаёти ва кураши негизида таркиб топди.

Ёзувчининг «Колхоз ҳикоялари» (1935) тўпламига кирган асарлари, айниқса, ижодининг чўққиси ҳисобланган «Районнинг иш кунлари» (1952-56 йиллар) деб номланган беш қисмдан иборат очерклари алоҳида аҳамиятга эгадир. Ғоявий-тематик йўналиш ҳамда персонажлар муштараклиги жиҳатидан яхлит бир бутунликка эга бўлган бу очерклар эллигинчи йиллардаги колхоз қишлоқлари ҳаётининг бадиий публицистик солномасидир.

Бу даврда халқ хўжалигига раҳбарлик услубида одат тусига кириб қолган шундай тажриба ва усуллар ҳам мавжуд эдики, кўпгина сиёсий, хўжалик раҳбарлари ҳам, бадиий ижодкорлар ҳам буларни ҳаёт оқимидаги табиий ҳодиса сифатида қабул қилиб, ўз фаолиятларини хотиржам давом эттираверар эдилар. В. Овечкин ўша даврда биринчи бўлиб, бу жараённинг асл моҳиятига чуқурроқ разм солди.

«Колхоз экономикаси ва раҳбарлик». В. Овечкин очеркларидаги муаммоларни умумий тарзда шундай ифодалаш мумкин. «Районнинг иш кунлари» очеркларининг бош қаҳрамонлари — райком секретарлари Борзов билан Мартинов орагаридаги зиддиятнинг моҳиятини ҳам худди ана шу нарса ташкил этади. Муайян маҳсулотлар етиштириш бўйича давлат планларининг бажарилишини таъминлаш ҳар бир сиёсий хўжалик раҳбарларининг муқаддас бурчидир. Бироқ биринчи секретарь Борзовнинг бу борадаги раҳбарлик услуби ҳаётга, район меҳнаткашлари манфаатларига, бинобарин, давлат манфаатларига қарама-қарши келиб қолади. Борзов район ғалла плани графигини бир меъёрда узлуксиз давом эттириш учун ўз планини бажарган, муайян ғалла запасига эга бўлган бақувват колхозлардан кам қувват колхозлар ҳисобига ғалла топширишни давом эттиришни талаб қилади. Иккинчи секретарь Мартинов бундай усул меҳнат маҳсулотлари тақсимоти, моддий манфаатдорлик, умуман коммунистик меҳнат принципларига зид эканини ҳаётий далиллар билан исботлаб кўрсатади.

Узоқ курашлардан сўнг пировардида Мартиновнинг ҳаётбахш раҳбарлик услуби ўзбошимчалик, формализм, ҳайбараккалачилик, сансоларлик каби иллатларни ўзида мужассамлаштирган «борзовчилик» номи билан атала бошлаган зарарли услубини инкор этиб, ғалаба қозонади.

Колхоз билан машина трактор станциялари муносабати, тракторчилар меҳнатига ҳақ тўлаш сингари даврнинг бошқа қатор муаммолари ҳам Овечкин очеркларида ростгўйлик билан талқин ва тадқиқ этилади.

В. Овечкин очеркларида ижтимоий фикр етакчи роль ўйнайди, фикрнинг рўёбга чиқиши, давом этиши, ривожи ва кульминацияси асарнинг сюжет йўналишини белгилайди. Ҳаётнинг бадиий тасвири салмоқдор ижтимоий фикр оқими билан фавқулодда яхлитлик касб этади.

Адибнинг урушдан кейинги очерклари қаҳрамонлари ўз салафлари талабларини ҳаётга татбиқ этиш учун курашчилар сифатида гавдаланадилар.

В. Овечкин очерклари газета, журналларда босила бошлаганда жойларда уларга жуда актив муносабатлар баён қилина бошлаган эди. Партия конференциялари, мажлисларда, қишлоқ хўжалиги активи йиғилишларида, махсус ўқув юртларида Овечкин очерклари ўқилиб, кенг муҳокама қилинди, махсус қарорлар қабул қилинди, адибни жойлардаги аҳволни ўз кўзи билан кўриб, ҳукм ва хулосалар чиқаришга таклиф этувчи сон-саноқсиз хатлар олинди. Ёзувчи номига келган беш мингдан ортиқ хатлар бу очеркларнинг маърифий, амалий ва эстетик таъсирининг нақадар юксаклигини кўрсатувчи далиллардир.

В. Овечкин таниқли драматург ҳамдир. Унинг очеркларида талқин этилган ҳаётий мавзу, муаммолар драматик асарларида ҳам давом эттирилди. «Шамолни қаршилаб» (1958), «Ёз ёмғири» (1959), «Сарҳисоб вақти» (1960), «Рўёбга чиқсин» (1961) пьесалари қатор театр саҳналарида муваффақиятли қўйилди.

В. Овечкин сўнгги йилларда Тошкентда яшади. Ўзбекистон ҳаёти билан яқиндан танишди. У серқуёш ўзбек диёрини севиб қолган, бу ҳақда асарлар ёзмоқчи эди. Аммо машъум ўлим бу олижаноб режани рўёбга чиқаришга халал берди. В. Овечкин 1968 йилда Тошкентда вафот этди. Ўзбек халқи Валентин Владимирович Овечкинни ўз севимли ёзувчиси сифатида ғоят чуқур ҳурмат билан ҳамиша ёдда сақлайди. У миллионларча китобхонлари қалбида, совет халқи хотирасида ҳамиша барҳаётдир.

Очил ТОҒАЕВ.

АХБОРОТ: ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР

ТЎРТ ОЙДА ҚУРИЛГАН КАНАЛ

Асакада янги канал қуриб бит казилди. 10,6 километр узунликдаги бу каналнинг бешдан бир қисмига темир-бетон плиталар ётқизилди. Ундан секундига 6 куб метр сув ўтади. Бу Ленин ва Москва районидаги колхозларда 7 минг гектар майдондаги ғўзани яшнатиш имконини беради.

Канални «Андижанирстрой» трестига қарашли Андижон ва Шаҳрихон қурилиш-монтаж бошқармаларининг коллективлари тўрт ойда қуриб битказдилар.

МАНЗИЛ ЯҚИНЛАШДИ

Балиқчи районидаги Чинобод қишлоғи Хўжаобод қишлоғига қўшни. Лекин ўртадаги Қорадарёда кўприк бўлмагани туфайли у соҳилдан бу соҳилга ўтиш учун олти чақирим айланиб келиш керак эди.

Яқинда икки қишлоқ аҳолисининг орзуси ушалиб, дарёга Чинобод билан Хўжаобод қишлоқларини бир-бири билан боғлайдиган мустаҳкам кўприк қурилди. Темир-бетон кўприкнинг узунлиги 133 метр.

ЗАВОД ИШ БОШЛАДИ

Хўжаобод районида йилига 80 минг тонна асфальт, 50 минг куб метр маъданмас материаллар тайёрлаб берадиган заводнинг биринчи навбати қуриб битказилди. Қисқа вақт ичида заводда асфальт аралаштирадиган агрегат ўрнатилди, шағал майдалайдиган ва саралайдиган узеллар монтаж қилинди, ёрдамчи хўжаликлар барпо этилди.

Завод областнинг Хўжаобод, Марҳамат, Жалақудуқ ва Қўрғонтепа районларига маҳсулот етказиб беради. Корхонанинг иккинчи навбати Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги тантаналаригача қуриб битказилади.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг мухбири.

АХБОРОТ: ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР

Ҳар муюлишда

ИСИТИЛМАЙДИГАН ҲАММОМ

Баланд Помирдаги авж қишлоғида ўтхонаси йўқ ҳаммом қурилди. Ҳаммом иссиқ сув, иссиқлик ва буғни табиий манбадан олади. Ер остидан чиқувчи сувда шифобахш минерал тузлар бор. Уларнинг ёрдами билан ревматизм, полиартрит ва бошқа бўғин касалликлари даволанади.

Помирда иссиқ булоқлар кўп. Колхозлар шу булоқлардан фойдаланувчи шифохоналар, теплицалар ва ҳаммомлар қура бошладилар.

ТАСС мухбири.
Тожикистон ССР.

ПАССАЖИРЛАР ХАВФСИЗЛИГИ УЧУН

Чебоксари лента тўқиш фабрикасида енгил автомашиналарнинг пассажирлари ва ҳайдовчилари хавфсизлиги учун тақиладиган белбоғ лентаси ясайдиган дастлабки 10 та мокисиз станоклар ишга туширилди. Бу ерда махсус бир участка тайёрланаяпти. Йил охирига бориб у ерда 49 та серунум агрегат ўрнатилади. Улар йилига 20 миллион метрдан зиёд пишиқ капрон лента тайёрлаб чиқаради.

Мутахассисларнинг фикрича боғланадиган қайишлардан фойдаланиш йўллардаги аварияларда жароҳатланишларни анча камайтиришга имкон беради.

Корхона лентаси Эстониядаги «Норма» ишлаб чиқариш бирлашмасига юборилади. У ерда хавфсизлик белбоғлари ишлаб чиқазиш йўлга қўйилади.

ТАСС мухбири.
ЧЕБОКСАРИ.

ОҚАРМАЙДИГАН БЎЁҚ

Ивановодаги О. А. Варенцова номли тўқимачилик фабрикасида газлама бўяш ва унга гул солиш янги методи мамлакатимиз саноатида биринчи марта қўллаб кўрилди. Кимёвий ярим маҳсулотлар — мис фталоцианини ёки бошқа металларнинг фталоцианини бевосита толага сингдирилади. Тола рангни ютгач бўялиб қолади. Энди шундай толадан тўқилган газламани неча марта ювганингиз билан туси ҳеч ўзгармайди.

Қўлланилган бўяш усули катта наф келтиради. Махсус ускуна талаб этилмайди, технологик цикл қисқаради, шунингдек газламаларга берилувчи рангларни ҳам бирмунча кўпайтириш мумкин бўлди.

Ҳозир фабрикада 864 хил турли чит ва штапель материал тўқиб чиқазилмоқда. Газламанинг ярми янгича усул билан бўялмоқда.

ТАСС мухбири.
ИВАНОВО.

ФУТБОЛ

ЯГОНА ТЎП, ҚЎШ ОЧКО

Мамлакат чемпиони номи учун курашда довон ошиладиган палла яқинлашяпти. Шу боисдан ҳам кейинги учрашувларнинг натижалари командаларнинг ўрнини белгилашда муҳим роль ўйнайди. Ягона тўп ёки биргина очко ҳам салбий, ҳам ижобий таъсир кўрсатиши мумкин.

Ўн биринчи тур ўйинлари қизғин, тўпларга бой бўлди. Муҳлислар эътиборини тортган ўйин Ленинграддаги учрашув эди. Зенитчилар ҳамон мағлубиятсиз «юриш»ни давом эттирмоқдалар. Бу сафар улар Львов футболчиларини доғда қолдиришди. Очколарини 16 тага етказиб, кўпдан бери пешқадамлик қилаётган Киев динамочиларига тенглашиб олдилар. Украин футболчилари эса, Москвада армиячилар билан учрашиб, очколарни баҳам кўришди. Энг йирик ҳисоб Ереван стадионида қайд қилинди. Мезбонлар «Заря» командаси дарвозасига 4 та тўп киритдилар. Бундан иккитасини Иштоян нишонга олди.

Ўйинлар жадвалининг охиридан биринчи бўлиб турган грузин футболчилари бу сафар уюшқоқлик билан ўйнаб, «Шахтер» командаси дарвозасига биргина тўп киритиш билан ғалаба қозондилар. Олмаоталик қайратчиларнинг сафар ўйинлари негадир юришмади. Улар бундан олдинги учрашувда Кишинёвда «Нистру»дан мағлубият аламини тортишган эди. Галдаги ўйинни «Черноморец» футболчилари билан ўтказиб дуранг ҳисобдан нари ўтишолмади.

«Пахтакор» футболчилари эса, ҳар қалай Тошкентга ёруғ юз билан қайтишадиган бўлди. Футболчиларимизнинг «Нистру» командаси билан учрашувидан муҳлислар мамнун бўлдилар. Танаффусгача стадионда иш қибозларнинг олқиш-ҳайқириқлари янграйдиган дақиқалар оз бўлди. Лекин учрашувнинг иккинчи қисми бошқача тус олди. «Пахтакор» дарвозасини қўриқлаётган Филатов яна ишончни оқлади. Асосий составда майдонга тушган бу дарвозабон кўпчиликнинг эътиборини тортмоқда. Майдон эгаларининг кетма-кет уюштирган ҳужумлари вақтида у ўз командасини мағлубиятдан асрай билди. Пахтакорчилар устози В. Соловьев мудофаага куч бериш мақсадида бўлса керак Хадзипаганис ўрнига Ш. Яфаровни ўйинга туширди. Натижа ёмон бўлмади. Пахтакорчилар ҳаракатида бир мунча ўзгариш юз берди. Улар мудофаани мустаҳкамлаш билан бирга ҳужумни кучайтирдилар, мезбонлар дарвозасини тез-тез нишонга олабошладилар. Учрашув тугашига саноқли минутлар қолганида Федоров-Исоқов ҳамкорлиги ўз самарасини берди. Тўлаганнинг аниқ зарбидан ҳисоб очилди...

Ўн биринчи тур ўйинлари қуйидаги натижаларни берди: «Динамо» (М) — «Днепр» — 3:1, «Арарат» — «Заря» — 4:2, «Динамо» (Тб) — «Шахтёр» — 1:0, «Зенит» — «Карпат» — 1:0, «Черноморец» — «Қайрат» — 3:3, ЦСКА — «Динамо» (К) — 1:1.

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00— МОСКВА. 18.25 — ТОШКЕНТ 18.30 — Спорт программаси. 19.00 — «Ахборот». 19.15 — Социалистик мусобақа кенг қулоч ёйсин. 20.15 — «Ахборот». 20.30 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 ДЎСТЛИК ЭКРАНИ. Қозоғистон, Тожикистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон телевиденияларининг биргаликда кўрсатуви. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. 11.40 — **Максимка.** (бадиий фильм). 18.05 — МОСКВА. 18.55 — **Янгиликлар.** 19.15 — Болалар учун кўрсатув. 19.20—П. И. Чайковский номидаги V халқаро конкурсида 19.50 — Фан оламида. 20.20 —Концерт. 20.45—Ҳужжатли экран. 22.00—Спорт кўрсатуви. 22.30 — П. И. Чайковский номидаги V халқаро конкурсида. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 19.45 — «Ешлик» студияси кўрсатади. 20.15 — Музикали кўрсатув. 20.55 — Бадиий фильм.

УЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ФАРҒОНА МУЗИКАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИ

Узбекистон ССР ва Узбекистон Компартияси ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишлаб

2 ИЮЛДА

ҚЎҚОН СТАДИОНИДА

3 ИЮЛДА

МАРҒИЛОН СТАДИОНИДА

4 ИЮЛДА

ФАРҒОНА СТАДИОНИДА

КЕЧ СОАТ 7 ДА

«САНЪАТ БАЙРАМИ» ЎТКАЗАДИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Узбекистон ССР халқ артисти
МУРОДЖОН АҲМЕДОВ

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: ОЛМАХОН ХАЙИТОВА, ТАБАККАЛ ҚОДИРОВ, ДИЛБАР АБДУЛЛАЕВА, ЕРКИНОЙ ХАТАМОВА, ЖАЛОЛХОН ОХУНОВ;

Солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Алижон ҲАСАНОВ, Азим АЗИЗОВ, Анвар ТИЛЛАНАЗАРОВ, Исроилжон УСМОНОВ;

Телеминиатюра ва ханда ижрочиси
ҲАСАН ЙЎЛДОШЕВ
УЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Программани — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Гулсара ЕҚУБОВА ва Ғулом ТОЖИАЪЛОЕВ олиб борадилар.

Билетлар сотилмоқда.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/VI да **Комиссия,** 28/VI да **Абу Райҳон Беруний,** 29/VI да **Оқшомдан тушгача.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Уктам суворийнинг саргузаштлари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», САНЪАТ САРОЙИ, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун) «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Масхарабоз Цибулка ва 6 айиқ — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Уктам суворийнинг саргузаштлари — «ХИВА».

Кунгабоқар — ТЕЛЬМАН номли.

ШАХСИЙ АВТОТРАНСПОРТДАН ФОЙДАЛАНУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

РЕСПУБЛИКАМИЗДАГИ АВТОМАТ БЕНЗИН ҚУЙИШ СТАНЦИЯЛАРИДА АВТОТРАНСПОРТНИ НАҚД ПУЛГА НЕФТЬ МАҲСУЛОТЛАРИ БИЛАН ЗАПРАВКА ҚИЛИШ

ҚАТЪИЯН ТАҚИҚЛАНАДИ

Шахсий транспорт воситаларидан фойдаланувчиларга нефть маҳсулотлари фақат савдо фонди талонлари бўйича берилади.

Барча маркадаги нефть маҳсулотлари учун савдо фонди талонлари шахсий автотранспорт воситаларидан фойдаланувчи кишиларга республикамизнинг ҳамма нефть базаларида, АЗСнинг Тошкент область ва шаҳар бирлашган бошқармасида, Тошкентда Хоразм кўчасидаги 22 ва «АВТОМАСЛО» магазинида, Энгельс кўчасидаги 105, чунончи Савдо министрлиги ва «ЎЗБЕКБИРЛАШУВ»нинг озиқ-овқат ва саноат моллари магазинларида, «УЗСПОРТТОРГ» магазинлари ҳамда республиканинг барча автомагазинларида сотилади.

Савдо фонди талонларидан фойдаланиш ёниш-мойлаш материаллари олишда катта қулайлик яратади. Шунингдек, бундай талонларга СССРнинг бутун территориясида зарур нефть маҳсулотларини олиш мумкин.

САВДО ФОНДИ ТАЛОНЛАРИ КЕЛГУСИ ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ ИЮЛИГА ҚАДАР ЯРАЙДИ, (масалан, 1974 йилнинг талонлари 1975 йилнинг 1 июлига қадар муомалада бўлади) ВА ҚАЙТАРИБ ОЛИНМАЙДИ.

Савдо министрлиги, «УЗБЕКБИРЛАШУВ» магазинлари ва нефть базаларидан савдо фонди талонларини сотиб олингиз. Уз автотранспортингизни фақат савдо фонди талонлари бўйича заправка қилингиз!

Справкалар учун қуйидаги телефонларга мурожаат этинг! 33-10-49, 66-11-10, 35-42-24.

Узбекистон ССР «Главнефтеснабсбит»и.

ГРАЖДАН АВИАЦИЯСИНИНГ ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ВАЗИФАЛАРИ ВА УЧУВЧИЛИККА САЛОМАТЛИГИ ИМКОН БЕРАДИГАН, ТЎЛИҚ ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ ЭРКАКЛАРНИ ҚУЙИДАГИ

ФАКУЛЬТЕТЛАРГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

Штурманлик (23 ёшгача, ўқиш муддати — 5 йил) граждан авиациясининг учувчи бўлинмаларида ҳаво кемалари штурмани вазифасида ишловчи инженер-штурманларни тайёрлайди;

ҳавода ҳаракатни бошқариш (25 ёшгача, ўқиш муддати — 5 йил) — граждан авиациясининг ҳаво линияларида самолётлар ҳаракатини бошқарувчи инженерларни тайёрлайди.

Ҳужжатларни қабул қилиш, медицина кўригидан ўтиш, кириш имтиҳонлари ва абитуриентларни академияга қабул қилиш шаҳарлардаги зонал қабул комиссиялари томонидан амалга оширилади:

196104, ЛЕНИНГРАД шаҳри, Д-104, Литейний проезди, 48-уй, Граждан авиацияси Академияси;

480702, ОЛМАОТА шаҳри, 8-Март кўчаси, 18-уй;

АРИЗАЛАР 20 ИЮНДАН 25 ИЮЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

АРИЗАГА ҚУЙИДАГИЛАР ҚЎШИБ ТОПШИРИЛАДИ: характеристика, ўрта маълумот тўғрисидаги ҳужжат (асли), таржимаи ҳоли, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, (2 йилдан кўпроқ иш стажига эга бўлганлар учун), бош кийимсиз тушилган 3x4 см катталикдаги 6 та фотосурат, 286-формадаги медицина справкаси.

Штурманлик факультетига кираётган абитуриентларнинг учувчилик ишига яроқлилигини, ҳавода ҳаракатни бошқариш факультетига кирувчи абитуриентларнинг ҳаракат хизматида ишлашга яроқлилигини синовчи медицина кўриги қабул зоналарида ва граждан авиациясининг маҳаллий бошқармаларида учувчи врачлар составидаги медицина комиссияси томонидан ўтказилади.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ: **математикадан (ёзма ва оғзаки), физикадан (оғзаки), рус тили ва адабиётидан (ёзма) — 1 августдан 20 августгача ўтказилади.**

Медицина кўригидан ўтолмай қолган шахслар кириш имтиҳонларига қўйилмайди.

Академия тингловчилари тўла ҳукумат таъминотида (бепул овқат, стипендия, формали кийим-бош) **бўлиб, СССР граждан авиацияси Министрлиги томонидан чиқарилган ички тартиб Қоидаларига биноан казарма ҳолатида ҳисобланадилар.**

СПРАВКАЛАРНИ 99-87-35 ТЕЛЕФОН НОМЕРИ БЎЙИЧА 20 ИЮНДАН БОШЛАБ ОЛИШ МУМКИН.

Узбекистон ССР Министрлар Советининг ўрта ҳунар-техника таълими Давлат комитети

84-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1974—75 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

слесарь-сантехник, монтажчи, ғишт терувчилар, арматурачи-электро пайвандчи, бўёқчи (қурилиш), дурадгор, электромонтёр (ўқиш муддати — 3 йил); газ-электро пайвандчилар, дурадгор (ўқиш муддати —2 йил); сувоқчи, қопловчи-плитачи, дурадгор, электр пайвандчи, ғишт терувчи (ўқиш муддати — 1 йил).

8—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

3 йил ўқийдиганларга ихтисос ва диплом, 1—2 йил ўқийдиганларга билим юртини битирганлиги ҳақидаги аттестат берилади.

Билим юртида ўқиш даври узлуксиз иш стажига киритилади. Билим юртини тугатган ёшлар темир йўл транспортидан имтиёзли фойдаланиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Билим юртини тугатганлар Тошкент шаҳрида, Урта Осиё территориясида ҳам ишлашлари мумкин.

МАШҒУЛОТЛАР УЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Уқувчиларга уч маҳал иссиқ овқат, кийим-бош, бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона, шунингдек, ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 33 проценти берилади.

Билим юртини тугатганлар техникум ва институтларнинг кечки ва сиртқи бўлимларига имтиёзли равишда (конкурсдан ташқари) кириш ҳуқуқига эга бўладилар.

Ҳужжатлар — 31 августгача қабул қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: директор номига ёзилган ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида аттестат; турар жойидан справка, 5 та 3x3 см. ҳажмдаги фотосурат, характеристика.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Слоним кўчаси, 84 (Эски Жарқўрғон кўчаси, 113-уй). Телефон 91-67-61.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига қарашли «СОЮЗНИХИ»нинг

ЯНГИ ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН ҚУРИҚ ЕР ФИЛИАЛИГА

фан докторлари ва кандидатлари, тажрибали мутахассислар, инженер-механиклар, ирригаторлар, тупроқ мелиораторлари, агрохимиклар, агрономлар, иқтисодчилар, физиологлар (лаборатория ва бўлим мудирларига)

КЕРАК

Филиал — илмий-тадқиқот муассасаси бўлиб ҳисобланади ва фан хизматчиларининг меҳнат ҳақи биринчи категория бўйича тўланади. Хизматчилар уй-жой ва ер билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Жиззах область, Пахтакор район, «Пахтакор» посёлкаси.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар - 338142, «коммутатор» - 330249 ва 330258

Р. 10613. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 149.